

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

อรสา กอนรัมย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

อรสา กอนรัมย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE IMPLEMENTATION OF THE STUDENT SUPPORT SYSTEM IN THE BANGLAMUNG
SCHOOL CLUSTER 4, UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

3

ORASA KORNRAM

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION

IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION

BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ อรสา กอนรัมย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคณัฐ จันทนวรรณท์

สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณัฐ มาเชค)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณัฐ มาเชค)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ธีระวณิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920314: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

อรรถาภิธาน : การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (THE IMPLEMENTATION OF THE STUDENT SUPPORT SYSTEM IN THE BANGLAMUNG SCHOOL CLUSTER 4, UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) คณะกรรมการควบคุมงาน
นิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด., ปุณณัฐฐา มาเชค, ป.ด ปี พ.ศ. 2567.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 84 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนต้องกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้ชัดเจน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูแก้ไขปัญหาหน้านักเรียนก่อนการส่งต่อ

65920314: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: STUDENT CARE-TAKING SYSTEM, SCHOOLS' STUDENT CARE-TAKING ORASA KORNRAM : THE IMPLEMENTATION OF THE STUDENT SUPPORT SYSTEM IN THE BANGLAMUNG SCHOOL CLUSTER 4, UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 . ADVISORY COMMITTEE: SUMETH NGAMKANOK, Ed.D. PUNNITHTHA MRAZEK, Ph.D. 2024.

This research aims to achieve the following objectives: 1) To study the implementation of the student support system. 2) To compare the implementation of the student support system based on position, educational qualifications, experience, and school size. 3) To explore guidelines for developing the implementation of the student support system. The research sample consisted of 10 school administrators and 84 teachers, totaling 94 participants. The sample was selected using stratified random sampling based on school size. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.98. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA).

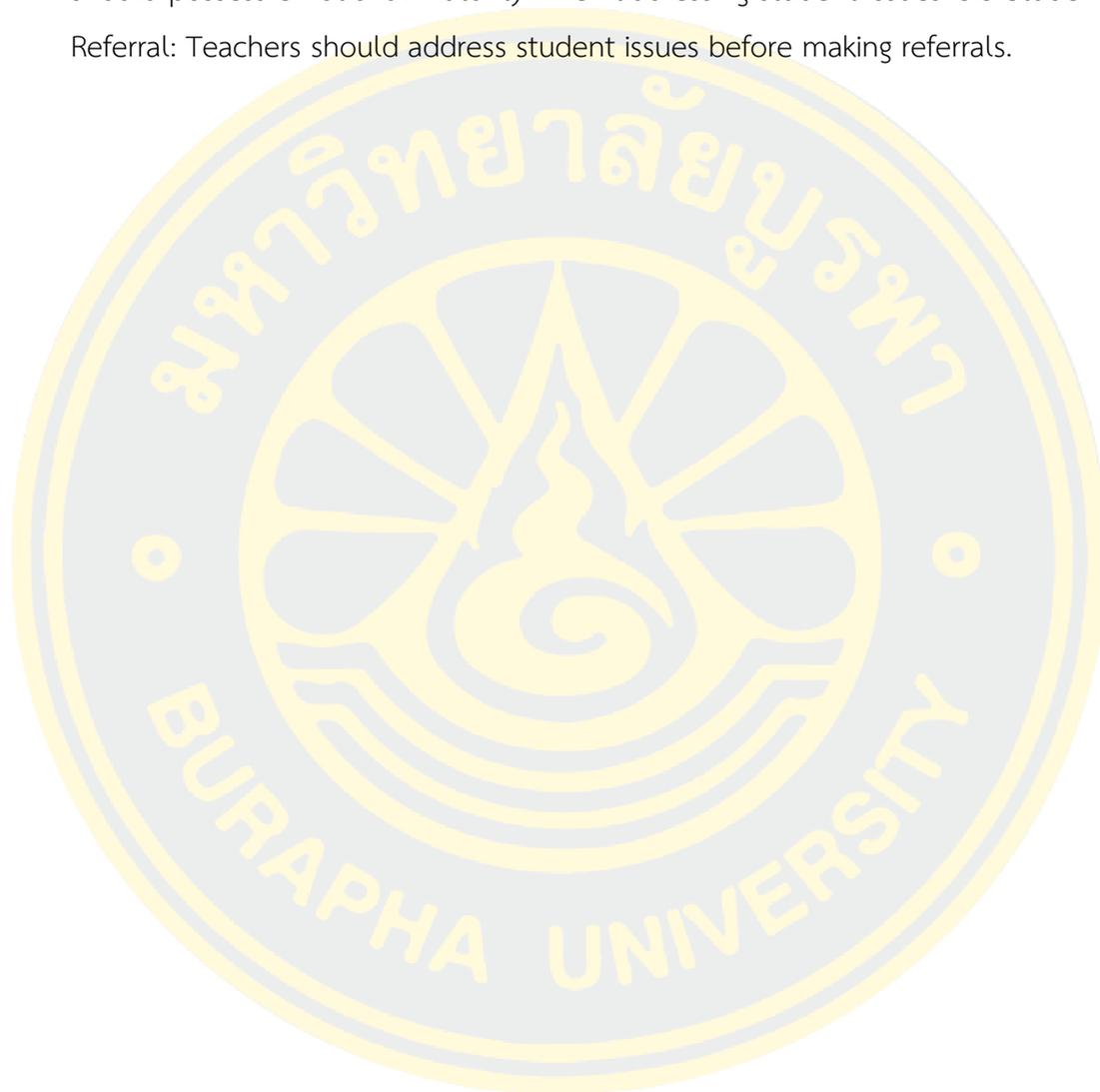
The results found that :

1) The implementation of the student support system in the Banglamung school cluster 4, under Chonburi Primary Education Service Area Office 3, was overall and in specific areas rated at the highest level.

2) The comparison of the implementation of the student care and support system, based on the opinions of school administrators and teachers, classified by position, educational qualifications, experience, and school size, showed no statistically significant differences.

3) The guidelines for developing the implementation of the student support system in the Banglamung school cluster 4, under Chonburi Primary Education Service Area Office 3, are as follows: 3.1 Understanding Individual Students: Schools should use various tools to collect comprehensive student data.

3.2 Student Screening: Schools need to establish clear criteria and indicators for grouping students. 3.3 Student Promotion: Schools should define clear guidelines for organizing homeroom activities. 3.4 Problem Prevention and Resolution: Teachers should possess emotional maturity when addressing student issues. 3.5 Student Referral: Teachers should address student issues before making referrals.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความพยายามอุตสาหะที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าจนประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ คอยชี้แนะแนวทางทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ภูษิต จันทนวรรณท์ สมพงษ์ธรรม ประธานคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณัฐธิดา มาเชค ที่ได้สละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการให้มุมมอง ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆ ทำให้งานนิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ที่ให้ความกรุณา และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ความสมบูรณ์ของงานนิพนธ์เล่มนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และบุคลากร ในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแก่บิดามารดา ผู้ให้ชีวิตและอนาคต ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ชี้แนะและวางพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจ ตลอดระยะเวลาในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้จนประสบผลสำเร็จดังความมุ่งหมายทุกประการ

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้

อรสา กอนรัมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 312	
หลักการและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษา.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	18

องค์ประกอบของกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	35
กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	38
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3	72
วิธีดำเนินการวิจัย	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 5	103
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
สรุป 104	
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก	131

สำเนาขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย.....	131
สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	131
สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย.....	131
ภาคผนวก ข	137
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	137
ภาคผนวก ค	145
การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	145
ภาคผนวก ง	153
สำเนาเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	153
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

หน้า

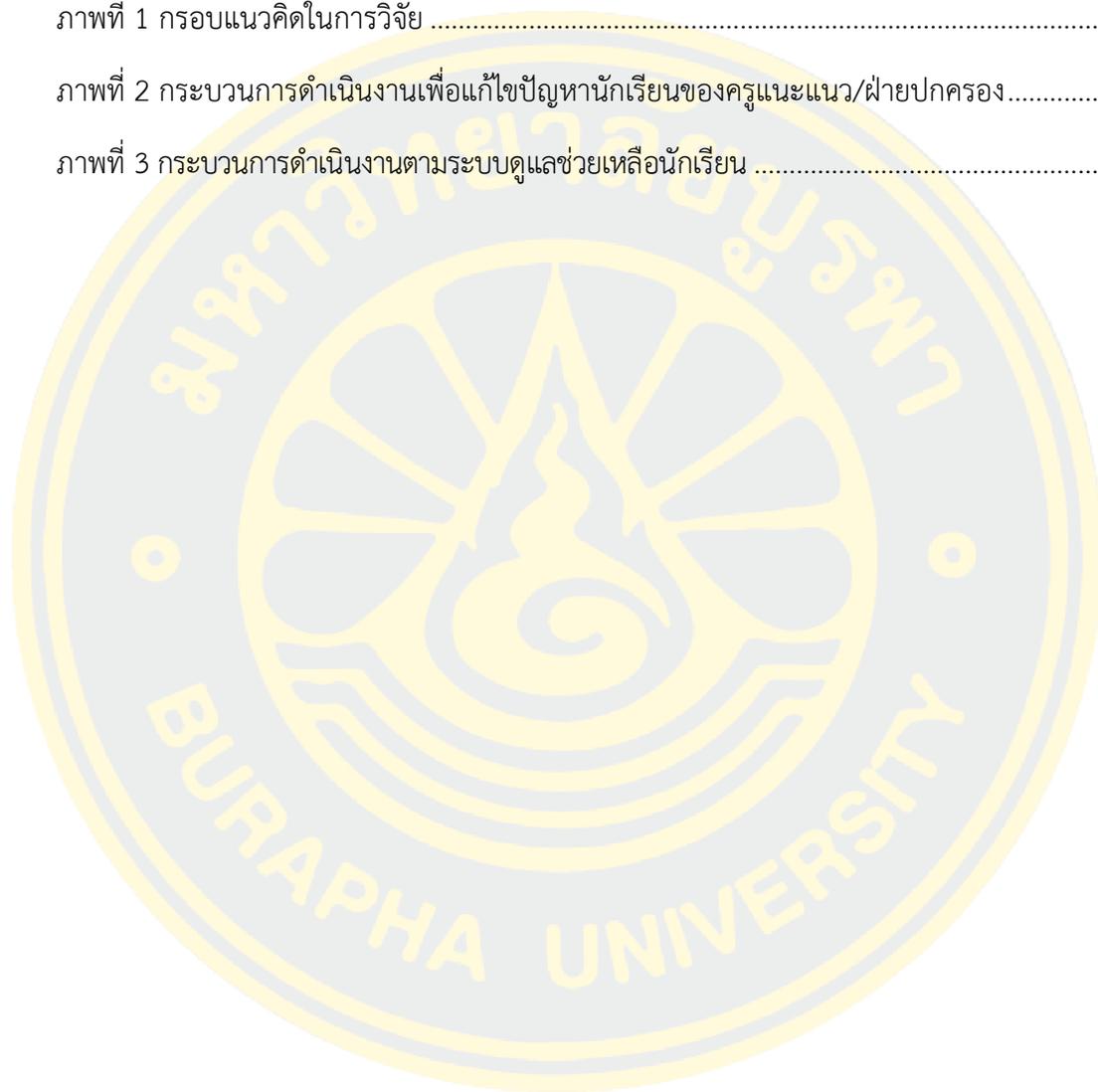
ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	37
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามโรงเรียน.....	73
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน.....	81
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน.....	83
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ	83
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	85
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ	86
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ	87
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	88
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน.....	89

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและราย ด้าน.....	90
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม คุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	90
ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวม และรายด้าน.....	91
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน.....	92
ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	93
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	94
ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและ รายด้าน.....	95
ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่ม บางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe’	96
ตารางที่ 19 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	97

ตารางที่ 20 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	98
ตารางที่ 21 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	99
ตารางที่ 22 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	100
ตารางที่ 23 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	101

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง.....	53
ภาพที่ 3 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 1 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า “ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” โดยยึดการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 22 ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งหมวด 1 มาตรา 8 ข้อ 3 มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พ.ร.บ. การศึกษาชาติ, 2542)

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การศึกษาช่วยขัดเกลาให้คนเป็นมนุษย์ ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุว่า “เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง เหมือนนกยูงมีตีนที่แววชน ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่คนย่อมนเสียที่ที่ตีนได้เกิดมา” เนื่องด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ (Global liberation) มีผลทำให้วิถีชีวิต ค่านิยมของคนในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ทำให้สังคมไทยปัจจุบัน มีความสับสนวุ่นวาย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด ในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นับเป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญทำให้โลกไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนของวัฒนธรรมทั่วโลก มีข้อมูลข่าวสาร ทั้งทางบวก และทางลบ ส่งผลต่อการรับรู้ ความคิด ทศนคติและ

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักเรียน ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมความรุนแรง การก่ออาชญากรรมและการเสพติดการพนัน (กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข, 2547)

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตด้วยวิถีแห่งปัญญาอย่างมีคุณค่าต่อตนเองและสังคมได้อย่างปลอดภัย จากภาวะวิกฤตดังกล่าวข้างต้นนั้นนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของประเทศในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองอาจ เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้ 1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น 2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน (กรมสุขภาพจิต, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมอบนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์ ตลอดจนมาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต การพัฒนาวินัยเชิงบวก การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยมุ่งพัฒนานักเรียนในทุกกระดับให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2542 พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งยังได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษา จากยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวแล้วนั้น โรงเรียนและ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ขับเคลื่อนในการบริหารจัดการและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความแตกต่างระหว่าง บุคคล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดทำโครงการยกระดับคุณภาพระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นต้นแบบ การพัฒนาคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือ นักเรียน, 2565)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณลักษณะความ เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ตามกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทาง ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การ คัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน และ 5) การส่งต่อ นักเรียน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่าย ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการเครือข่ายของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35, 2565)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประโยชน์ จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจาก ทุกฝ่าย ทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียน ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา รวมถึงสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพและความสนใจของแต่ละคน (วณิตา ศุภรสุนทร, 2560) แต่ถึงอย่างไรในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมักพบปัญหาในการดำเนินงาน อันได้แก่ ครูบางคน ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจิตวิทยาการแนะแนว ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ ทันสมัย ขาดการเข้มงวดในการกำกับติดตามการดำเนินงานของทีมนักเรียนและผู้รับผิดชอบและยังขาดวิธีการที่ ทันสมัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และปัญหาด้านการสื่อสารกับชุมชนหรือองค์ภายนอก (จันทร์ฉาย ไตรรัตน์, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 55) พบว่า สภาพและปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมแล้วทางโรงเรียนได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน แต่จะมีบางกรณีที่ยังเป็นปัญหาในการดำเนินงานอยู่ เช่น การขาดการประสานงาน กับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาขาดการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนบางส่วนเกิดความสับสน

การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ยังประสบปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนยังมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไม่จริงจัง จึงทำให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2565)

จากเหตุผลความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สำคัญในการนำแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน มีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 7 โรงเรียน ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน ว่าสามารถดำเนินการได้ในระดับใดเพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมาตรฐานสู่การปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

คำถามในการวิจัย

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
3. นักวิจัยหรือผู้ที่สนใจสามารถนำเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนตลอดชีวิต

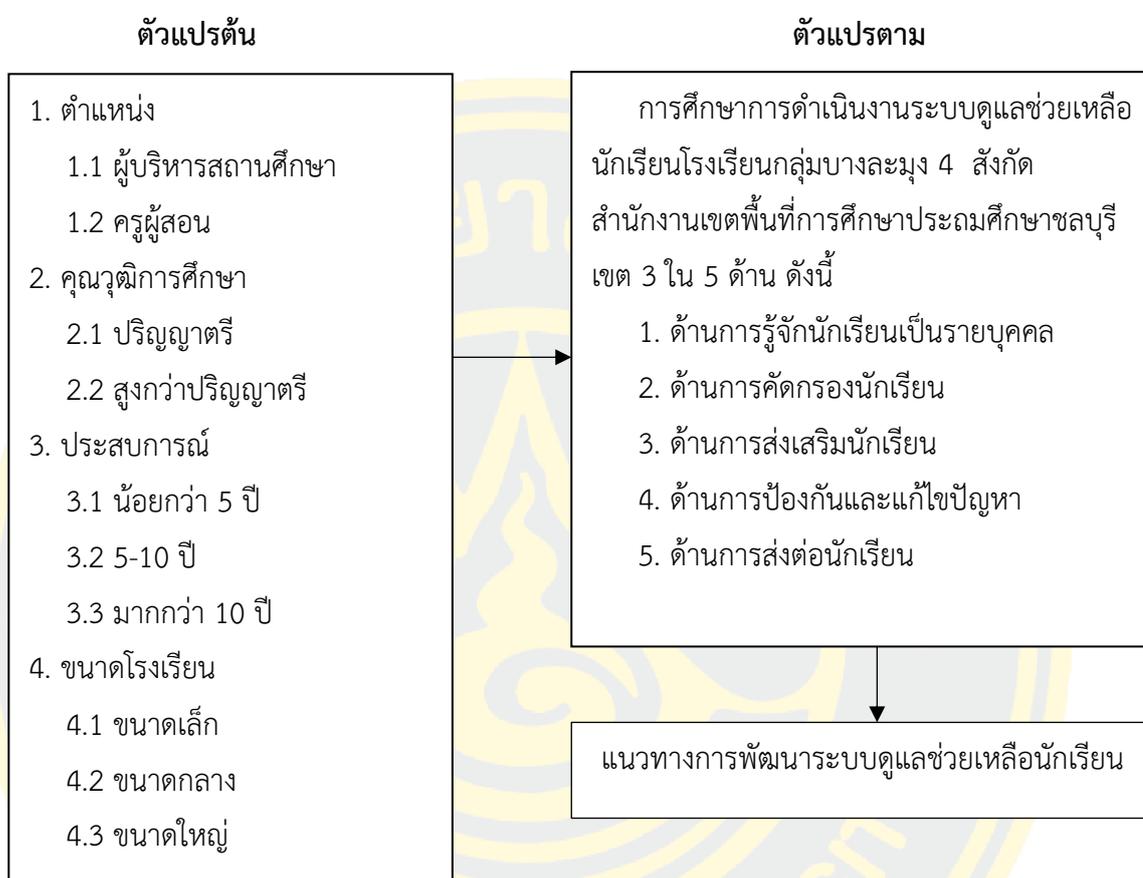
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- และ 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

ซึ่งแต่ละด้านมาจากการศึกษา งานวิจัยของกรมสุขภาพจิต (2551); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559); สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2560); นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560); พรศักดิ์ ผกากรอง

(2562); เอนก อินัง (2563); กรดา มลิลลา (2564); เอกลักษณ์ อนันตะปุระ (2565) นำมาสังเคราะห์ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงาน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน
- 1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 10 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 114 คน รวมทั้งสิ้น 124 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2566)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 10 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 84 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น มี 2 ตัวแปร คือ

3.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 คุณวุฒิการศึกษา

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์

3.1.3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.3.2 5-10 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 10 ปี

3.1.4 ขนาดโรงเรียน

3.1.4.1 ขนาดเล็ก

3.1.4.2 ขนาดกลาง

3.1.4.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม มี 1 ตัวแปร คือ ขอบข่ายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

3.2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไข ปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และอื่น ๆ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้เข้าใจนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น ได้แก่ ข้อมูลด้านประวัติส่วนตัว ด้านครอบครัว สุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านพฤติกรรมและด้านการเรียน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การดำเนินการประชุมของสถานศึกษาเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดยการใช้ข้อมูลจากด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาพิจารณาจำแนกนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ โดยให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคัดกรอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

จำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ เช่น การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหากลุ่มนักเรียนที่เสี่ยง และมีปัญหาอย่างทันถ่วงที การสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มนักเรียนปกติและกลุ่มพิเศษ สถานศึกษาต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้สำรวจความต้องการของตนเองและพัฒนาทักษะตามความถนัดและความต้องการของตนเอง โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสำรวจความต้องการของตนเอง การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น เพื่อที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอารมณ์ ความรู้สึกลึกซึ้ง ซึ่งเน้นกระบวนการทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียนร่วมกับกลุ่มผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือรวมถึงส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ กระบวนการสำคัญอันดับแรกทีครูประจำชั้นพึงคำนึงถึงตลอดเวลา เนื่องด้วยการป้องกัน คือ การหาแนวทาง หรือกระบวนการเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยการใช้เทคนิค รูปแบบ ดำเนินการที่หลากหลาย คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนจับคู่ Buddy การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมป้องกันช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร กิจกรรมเยี่ยมนักเรียน กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) ดังนั้นครูประจำชั้นต้องเป็นผู้ที่เข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน เรียนรู้ความต้องการของมนุษย์ มีหลักจิตวิทยาที่เข้าใจความหลากหลายของนักเรียน

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาวิเคราะห์และพิจารณาแล้วเห็นว่า นักเรียนควรได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ งานแนะแนว จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สถานศึกษาและครูติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนขณะส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ มีการบันทึกและรายงานผลการส่งต่อผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างครบถ้วน

2. ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้แก่

2.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.2 ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนทั้ง 8 สาระ/ครูประจำชั้น/ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

3. คุณวุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 ปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่สำเร็จการศึกษาไม่เกินวุฒิปริญญาตรีและไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานพิเศษต่าง ๆ เป็นเวลาน้อยกว่า 5 ปี

4.2 ประสบการณ์ 5 - 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานพิเศษต่าง ๆ เป็นเวลา 5 - 10 ปี

4.3 ประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอน และปฏิบัติงานพิเศษต่าง ๆ เป็นเวลามากกว่า 10 ปี

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่แบ่งตามจำนวนนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทาน เรื่อง การย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2564 โดยได้กำหนดขนาดของโรงเรียนไว้ ดังนี้

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 119 คน

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน

6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังนี้

- 6.1 โรงเรียนบ้านนอก
- 6.2 โรงเรียนทุ่งละหาน
- 6.3 โรงเรียนบ้านบึง
- 6.4 โรงเรียนบ้านมาบพิกทอง
- 6.5 โรงเรียนบ้านชากนอก
- 6.6 โรงเรียนห้วยใหญ่
- 6.7 โรงเรียนบ้านทุ่งคา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3
2. หลักการและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. องค์ประกอบของกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือ เด็กนักเรียน (ฉก.ชน.สพฐ.) ดำเนินการขับเคลื่อนโดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในเชิงการบริหารที่สำคัญ สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 35, 2565) มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ธนิตา ศุภสุคนธ์ (2562, หน้า 34-35) ได้กล่าวถึงนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพ นักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาป้องกันและการคุ้มครองสิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการในการปฏิบัติ ดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยทางสังคม สิทธิเด็กตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน โดยร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น
3. สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้ สารสนเทศและร่วมมือระหว่างผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาส่งเสริม แก้ไข และส่งต่อนักเรียนทุกระดับ

พรศัคดี ผกากรอง (2562, หน้า 9) ได้กล่าวถึงนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการปฏิรูปการศึกษามีทั้งการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารให้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและส่งเสริมเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นกลไกที่จะตรวจสอบ กำกับ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้ และการศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษานโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า การมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรและระบบการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความรับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยเน้นกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและการคุ้มครองสิทธิเด็กตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 14/42 หมู่ 4 ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150 ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปทางทิศตะวันออกตามทางหลวงแผ่นดินสายบางนา-ตราด ประมาณ 189 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,436 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆ ได้แก่ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอมือทองชลบุรี, อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี, ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย, ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอบ้านฉาง, อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง, ทิศตะวันตก ติดต่อกับอ่าวไทย มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนครอบคลุม ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ โรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีจำนวน 81 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 69.14 และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.86 เมื่อพิจารณาโรงเรียนตามขนาด พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีมากที่สุด จำนวน 50 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.73 รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 26 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.10 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.47 นักเรียนของทั้งหมดในปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 44,080 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 37,201 คน คิดเป็นร้อยละ 84.39 นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6,879 คน คิดเป็นร้อยละ 15.61 ห้องเรียนทั้งหมดในปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 1,434 ห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 44,080 คน เป็นนักเรียนเพศหญิง จำนวน 20,687 คน คิดเป็นร้อยละ 46.93 เป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 23,393 คน คิดเป็นร้อยละ 53.07 มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน จำนวน 2,082 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 1.06 เป็นครูผู้สอน จำนวน 1,809 คน คิดเป็นร้อยละ 86.89 เป็นพนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 8.36

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนครอบคลุมใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอศรีราชา อำเภอสัตหีบ และอำเภอบางละมุง มีโรงเรียนในการครอบคลุมดูแล 81 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นในอำเภอศรีราชา มีจำนวนโรงเรียนมากที่สุด 35 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.21 รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง มีจำนวนโรงเรียน 31 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.27 และอำเภอสัตหีบมีจำนวนโรงเรียนน้อยที่สุด จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.52 เพื่อพิจารณา ด้านจำนวนนักเรียน พบว่า อำเภอศรีราชา มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด จำนวน 19,092 คน คิดเป็นร้อยละ 43.31 รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง มีจำนวนนักเรียน 18,791 คน คิดเป็นร้อยละ 42.63 และน้อยที่สุด คือ อำเภอสัตหีบ มีจำนวนนักเรียน 6,197 คน คิดเป็นร้อยละ 14.06 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีจำนวนห้องเรียน 1,434 ห้อง เมื่อพิจารณาด้านจำนวนห้องเรียนแต่ละอำเภอ พบว่า อำเภอศรีราชา มีจำนวนห้องเรียนมากที่สุด จำนวน 618 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง มีจำนวนห้องเรียน 589 คน คิดเป็นร้อยละ 41.07 และน้อยที่สุด คือ อำเภอสัตหีบ มีจำนวนห้องเรียน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 เมื่อเลือกพิจารณาอำเภอบางละมุง มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 837 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 4.18 เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96 เป็นครูผู้สอน จำนวน 728 คน คิดเป็นร้อยละ 86.98 เป็นพนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89 อำเภอบางละมุงมีจำนวนนักเรียน 18,791 คน มีจำนวนนักเรียนชาย 10,026 คน คิดเป็นร้อยละ 53.36 มีจำนวนนักเรียนหญิง 8,765 คนคิดเป็นร้อยละ 46.64

อำเภอบางละมุงแบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบางละมุง 1, กลุ่มบางละมุง 2, กลุ่มบางละมุง 3 และกลุ่มบางละมุง 4 เมื่อเลือกพิจารณาในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 มีจำนวนโรงเรียน 7 โรงเรียน มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน จำนวน 141 คน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.96 เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.71 เป็นครูผู้สอน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 85.82 เป็นพนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.51 อำเภอบางละมุงมีจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 2,629 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน 1,417 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 นักเรียนหญิง จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10 โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีขนาดและระดับการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เนื่องด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อโรงเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ อัตราค่าจ้างครู นักการศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ เงินงบประมาณ ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ย่อมจะต่างกันไปตามขนาดและความพร้อมของโรงเรียน

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เป็นการจัดการในลักษณะแบบการมีส่วนร่วม ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2566)

หลักการและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน เพื่อใช้ให้บุคคลหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกันทำงาน และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุซึ่งเป้าหมายของความ ต้องการ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของการบริหาร

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

ปนิดา ทองผาโศภา (2560, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของผู้บริหารที่ต้องใช้เทคนิค การวางแผน และภาวะผู้นำในการบริหารงานตลอดจนการบริหารทรัพยากร เพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560, หน้า 14) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้กระบวนการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สิรินญา ศิริประโคน (2561, หน้า 8) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การครอบคลุมในเรื่องของเป้าหมาย บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งการบริหารจัดเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในทางสังคมศาสตร์ที่นำหลักการและทฤษฎีต่างๆ ทางมนุษยวิทยา สังคมวิทยาจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์มาใช้แต่ไม่ได้ใช้ศาสตร์เพียงอย่างเดียวยังต้องใช้ศิลป์เข้าควบคู่ไปด้วยคือต้องสามารถประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริงและการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่การบริหารซึ่งประกอบด้วยการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการการมอบหมายงานการรายงานและการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ทรัพยากรในการบริหารการประสานระหว่างกันและประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่างที่กำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกลักษณ์ อนันตะปุระ (2565, หน้า 15) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานกับคนและคน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

Hoy and Miskel (2020) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การตัดสินใจ องค์การ แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ โดยมีความเกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงานต่าง ๆ อันเป็นศาสตร์และศิลป์ในการจัดการ วางแผน ควบคุมและสั่งการดำเนินกิจกรรมหรืองานใด ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)

2. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 15) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยอาศัยครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 11) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับบริการทางการศึกษา บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกิดการพัฒนาการด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม ความประพฤติ และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสุขสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่สังคม

ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563, หน้า 29) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565, หน้า 13) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการของผู้บริหารในการจัดการภารกิจของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยอาศัยการร่วมมือของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

3. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมเพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ และความสามารถให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สุจินตนา ตรงประสิทธิ์ (2560, หน้า 17-18) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ความจำเป็นต้องรับผิดชอบพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการและสามารถนำองค์ความรู้ที่อยู่รอดตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

ยุทธนา วาโยหะ (2563, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพการผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

กัมปนาท อาทิตยตั้ง (2565, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะพื้นฐานในการพัฒนาประเทศมาจากความพร้อมของประชาชน การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นงานที่ต้องใช้ความรอบคอบ อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ ทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจ ปรับเปลี่ยนพัฒนารูปแบบการบริหารอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับยุคสมัย เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่า การบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับ เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลในงานนั้น ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงานที่อาศัยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ นั่นคือ การพัฒนาผู้เรียนหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพตามความต้องการสังคม ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่า ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในหมวด 1 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม

ตามศักยภาพ และมาตรา 26 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นกฎหมายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่เด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาและฟื้นฟู ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ตามหมวด 2 มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

พระราชบัญญัติปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ระบุว่า ปัจจุบันมีปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและเศรษฐกิจในภาพรวมและปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของประเทศไทยมีความซับซ้อน จึงจำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เพื่อกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการร่วมกันของหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และประชาสังคมเพื่อบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีมาตรการร่วมกับสถานศึกษา ดังนี้

มาตรา 6 ให้สถานศึกษาดำเนินปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนหรือนักศึกษา
- (2) จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษา ในเรื่องปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา
- (3) จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

1. ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างมีแบบแผน และมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดีมีความสุข มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย จากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้

กนกกาญจน์ พรหมปักษา (2560, หน้า 15-16) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองร่วมด้วย เพื่อใช้ในการดูแลนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

เนตรนภา คำหนองหว่า (2560, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

ศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างมีระบบ ขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ รวมทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านต่างๆ ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในและภายนอกสถานศึกษารวมทั้งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทางโรงเรียนชื่อหนังสือ

พรศักดิ์ ผกากรอง (2562, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ

5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

กฤษฎีกา พุทธิระ (2564, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการของครูประจำชั้นได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ส่งเสริมป้องกันปัญหา ช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปรับตัวและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไข ปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

วศินี วนรัตน์ (2565, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน และมีเครื่องมือสำหรับใช้แก้ปัญหา โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำ คัดกรอง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา และประสานความร่วมมือไปยังภาคส่วนอื่นๆ ในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิต มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา และพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตอง่างงาม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

2. ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมแล้ว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ในสังคมโลกปัจจุบัน ปัญหาครอบครัว การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2545) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก และเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนดังกล่าวมีหลากหลายรูปแบบ วิธีการรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวังนั้น มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

กนกกาญจน์ พรหมปักษา (2560, หน้า 30) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่ต้องการความร่วมมือจากครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดการพัฒนาให้สำเร็จและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนานักเรียน โดยครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้พัฒนาการที่ก้าวหน้าในทุกด้านสามารถปรับตัวแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ พัฒนาตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุจารัตน์ มณีรัตน์ (2562, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญและความจำเป็น คือ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้คนเห็นแก่ตัวเองมากขึ้น เป็นสังคมแห่งการดิ้นรนเอาตัวรอดหรือสังคมเศรษฐกิจผู้คนที่ต้องแข่งขันกันทำงานเพื่อหาเงิน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มที่ เด็กจึงขาดที่พึ่งที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาส่งผลให้เด็กตัดสินใจทำในสิ่งที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์จนเกิดความผิดพลาดขึ้นในชีวิต อีกทั้งมีสื่อต่างๆ ที่ออกมาให้เด็กได้ดู หากเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกรับใน

สิ่งไม่ดีจะทำให้เด็กเกิดความผิดพลาดขึ้นในชีวิต ดังนั้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งแนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมปรับตัวเข้ากับสังคม และช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

กรดา มลิตา (2564, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญ โดยครูที่ปรึกษาหรือ ครูประจำชั้น จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน และนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

กรวิภา ประเสริฐพรหม (2565, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ พฤติกรรม และคุณธรรม ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลนักเรียน นำข้อมูลที่ได้มาส่งเสริมพัฒนา ป้องกันอย่างเป็นกระบวนการ ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวแก้ปัญหา มีการพัฒนาทางอารมณ์ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง คุณธรรมจริยธรรมและความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค พัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

เอกลักษณ์ อนันตะปุระ (2565, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความสำคัญ โดยทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินเป็นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตต่อไป

3. วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้

- 1) เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนร่วมกัน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560, หน้า 11) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวัตถุประสงค์นั้นเพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการทำงานร่วมกันผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ธนิตา ศุภสุคนธ์ (2562, หน้า 30) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

- 1) เพื่อให้สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

โสภา เชื้อมทอง (2562, หน้า 19) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้

กฤษฏ์นิษา พุทธิระ (2564, หน้า 21) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นระบบโดยผ่านกระบวนการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565, หน้า 20) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการทำงานที่มีระบบมีประสิทธิภาพ โดยมีครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยวิธีการเครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพและมาตรฐาน มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 3) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
- 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
- 4) ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน
- 5) การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อัญทิรา วาตี (2562, หน้า 204-205) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

1) ด้านพฤติกรรมผู้บริหาร ผู้บริหารมีพฤติกรรมเป็นที่ไว้วางใจของครูและบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมอบหมายงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือแก่ครูและบุคลากรตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน

2) ด้านการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากครูปฏิบัติหน้าที่การดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และทำความรู้จักนักเรียนด้วยการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

3) ด้านรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดได้อย่างเหมาะสมมีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมเชิงสร้างสรรค์และมั่นใจในตนเองสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกแนวทางการประพฤติตนที่เหมาะสมเพื่อเป็นคนดีของสังคม

4) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขใส ร่าเริงมีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสังคมได้

5) ด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือไว้แต่แล้วไม่สามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้อาจเกิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่สนใจและไม่ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และวิสัยทัศน์อาจกว้างหรือยากเกินกว่าที่จะทำ ให้สำเร็จได้ทำให้ครูไม่เชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

พงศ์เทพ กันยะมีและคณะ (2565, หน้า 312-314) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

1) ด้านการประสานงาน เนื่องจากการดำเนินงานในคณะทำงาน ต้องมีการประชุมวางแผนกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันทีและรวดเร็ว มีการประสานงานในการทำงานของคณะทำงานทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการติดตามและประเมินอย่างเป็นระยะ มีการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอก

2) ด้านครูแนะแนว เนื่องจาก ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บริการให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา และนักเรียน จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล ลดความเสี่ยงภายในโรงเรียน ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน เก็บข้อมูลนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข เป็นความลับ ไม่เปิดเผย บันทึกและติดตามผลการช่วยเหลือ มีการดำเนินการส่งต่อหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการฝึกอบรม เนื่องจากการที่โรงเรียนส่งครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวหรือครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นประจำ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมแนะแนว จิตวิทยาสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

4) ด้านครูที่ปรึกษา เนื่องจากเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ บันทึกผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ชุมชนโดยการเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมซ่อมแซม กิจกรรมเสริมหลักสูตร

5) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ และให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม ประชุมปรึกษาวางแผนร่วมกันและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิสัยทัศน์หรืออุดมการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพ คณะครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวนักเรียน วางแผนร่วมมือและให้การสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การอบรมฝึกทักษะให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่คณะครู ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะ เรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 (2564, หน้า 14 -24) การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน

ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานดังนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)
- 3) สถานศึกษา
 - 3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.2) ครูทุกคน
 - 3.3) นักเรียน
 - 3.4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.5) บุคลากรอื่น ๆ
- 4) ผู้ปกครองและชุมชน
 - 4.1) ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง
 - 4.2) ชุมชน
- 5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1) ภาครัฐ
 - 5.2) ภาคเอกชน
 - 5.3) องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น/ปกครองพิเศษ
 - 5.4) องค์กรอิสระ

1) บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบใน สพฐ. ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ สพท. เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนช่วยเหลือให้ สพท.สถานศึกษาสามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ สพท. มีระบบติดตาม ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กำหนด ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและจุดเน้นการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบใน สพฐ. อย่างชัดเจน เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนร่วมกัน พัฒนาบุคลากรใน สพฐ. ให้มีความ เข้มแข็งด้านองค์ความรู้และการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริม สพฐ. ให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอุปสรรค ของ สพฐ. และสถานศึกษา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ กำกับ ติดตาม และ ตรวจสอบการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สพฐ.

2) บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงมี บทบาท หน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ การนำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้และ ความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ร่วมมือกันดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตามประเมินผลและรายงาน ระบบการดูแลนักเรียน ของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของสถานศึกษา และระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและบริการแก่ ผู้สนใจ จัดให้มีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับพื้นที่ มีการนิเทศ ติดตามผล รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ฝึกอบรมบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิค และทักษะในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ จัดทำมาตรฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาสนับสนุนให้ สถานศึกษา ศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลมาพัฒนางาน ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดให้มีเครือข่ายประสานงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จัดกลุ่มสถานศึกษาให้เป็น เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันจนสามารถดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น จัดประชุมสัมมนาหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่ ร่วมกับสถานศึกษาให้รับรู้บทบาทการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมเป็น คณะทำงานคณะกรรมการดำเนินงานขอรับความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุน ชี้แจงทำความเข้าใจกับ

สถานศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำไปปฏิบัติได้จริง สร้างขวัญกำลังใจและประชาสัมพันธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง กำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

3) บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การบริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ ดูแลกำกับนิเทศติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา คือ การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่า และความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินตามความเหมาะสม ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติมมีทักษะเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เชิญหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการ เครือข่ายผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ยกย่องให้รางวัล เผยแพร่ผลงานการดำเนินงานในโอกาสต่าง ๆ

3.2) ครูทุกคน

3.2.1) ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาส่งเสริม ป้องกันแก้ไขปัญหา ให้ความช่วยเหลือ ดำเนินการส่งต่อและรายงานผล

แนวทางการดำเนินงานของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา คือ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วสรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนา เช่น การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมโฮมรูม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง มีจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน การให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ประสานความช่วยเหลือร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข ดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รายงานผลระหว่างดำเนินการ และรายงานผลเมื่อสิ้นสุด

3.2.2) ครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป คือ ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้น แก่นักเรียน

แนวทางการดำเนินงานของครูประจำวิชาหรือครูทั่วไป คือ การศึกษา สังเกต ดูแลรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริม ป้องกันแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกันแก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียน

3.2.3) ครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว คือ การสนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาป้องกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือและส่งต่อ

แนวทางการดำเนินงานของครูแนะแนว คือ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ให้ความมั่นใจ ให้กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิต และสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล จัดทำการศึกษากรณี (Case Study) จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

3.2.4) ครูหัวหน้าระดับ

บทบาทหน้าที่ของครูหัวหน้าระดับชั้น คือ ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา และประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานของครูหัวหน้าระดับชั้น คือ วางแผนการกำกับ ติดตาม การทำงานของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงาน ประเมินผลรายงานผลต่อผู้บริหาร จัดประชุมครูในระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ติดต่อประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.3) นักเรียน

นักเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของนักเรียน คือ สนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางการดำเนินงานของนักเรียน คือ ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา และประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

3.4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ให้การสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาแก่นักเรียน ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมพัฒนาแก้ไข และอำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

4) ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชมรม สมาคม ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน

4.1) ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง

ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง เป็นบุคคลและคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง คือ อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรักความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น สนับสนุนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียนเป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีให้แก่นักเรียน

แนวทางการดำเนินงานของผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง คือ จัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน เข้าร่วมประชุมวางแผนหาแนวทางการดำเนินงาน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีให้นักเรียน

4.2) ชุมชน

ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

บทบาทหน้าที่ของชุมชน คือ สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานของชุมชน คือ จัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับสถานศึกษา และเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วน และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจ องค์การเอกชน องค์การอิสระ เป็นต้น ซึ่งมีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือได้ดังนี้

5.1) ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ

5.2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม

5.3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5.4) เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน รวมถึงเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

5.5) ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.6) ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ และน่าสนใจ

5.7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

พัชรา หงคำมี (2565, หน้า 29-30) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมทุกหน่วยงานจึงถือมีความสำคัญ และมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานโดยมีหน้าที่ดังนี้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติคือสถานศึกษาสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัดรวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน นำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

3) สถานศึกษาสถานศึกษาเป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรอื่น ๆ

4) ผู้ปกครองและชุมชนบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดีซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครองเครือข่ายผู้ปกครองชมรมสมาคมผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องการนำการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและมนุษย์บรรพบุรุษจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งมีความสามารถในการสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรพบุรุษจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ เพราะทุกบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญแตกต่างกัน การประสานงานและการสร้างความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายจนถึงการรับนโยบายมาปฏิบัติ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาประสานความร่วมมือ รวมทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรืออำเภอ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานตำรวจ ล้วนแล้วแต่มีความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี

องค์ประกอบของกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 6) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 14) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน และ 5) การส่งต่อ

นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560, หน้า 31) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีขั้นตอนที่ชัดเจน วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน

พรรคัด ผกากรอง (2562, หน้า 7) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน แยกเป็นรายด้านจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

เอนก อินัง (2563, หน้า 6) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

กรดา มลิลลา (2564, หน้า 6-8) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้สำหรับงานวิจัยการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ มืองค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

เอกลักษณ์ อนันตะปุระ (2565, หน้า 54) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ซึ่งรวมไปถึงการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไข ปัญหา พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก โดยเครื่องมือที่นำมาใช้เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับกรมสุขภาพจิต มืองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และ 5) การส่งต่อ

จากผลการศึกษาทฤษฎีเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจากแนวคิดของนักวิชาการ 8 แห่ง ผู้วิจัยได้จัดตั้งองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันนำมา จัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันและได้ทำการประมวลผล วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความหมายด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความสำคัญและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 10) ได้กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทางด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดปัญหาได้น้อยที่สุด และได้กล่าวถึงรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อย 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความสามารถ ได้แก่ 1) การเรียน 2) ความสามารถอื่นๆ 2. ด้านสุขภาพ ได้แก่ 1) ร่างกาย และ 2) จิตใจ 3. ด้านพฤติกรรม 4. ด้านครอบครัว ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) การคุ้มครองนักเรียน และ 3) การเลี้ยงดู 5. ด้านสังคม 6. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 14) ได้กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า ความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

เนตรนภา คำหนองหัว (2560, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มาจากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย การศึกษาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ การเรียน ความสามารถ สุขภาพ พฤติกรรม ครอบครัว มีการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล เพื่อจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันหรือส่งเสริมพัฒนา รวมทั้งช่วยเหลือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 4) ได้กล่าวว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การที่ครูผู้สอนเชิงประจักษ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ทำให้เข้าใจตัวนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้

จิตราพร สุทธิสาร (2562, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง เช่น ระเบียบสะสม อันนำไปสู่การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 8) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การเรียน ความสามารถ สุขภาพ พฤติกรรม ครอบครัว โดยการสังเกต การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดทำระเบียบสะสม ทะเบียนประวัติเป็นรายบุคคล บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และรายงานผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คณาศักดิ์ จรรย์พัฒนกุล (2564, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การบอกได้ถึงข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เช่น ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของนักเรียนรายนั้น รวมถึงสภาพความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพครอบครัวความเป็นอยู่ข้อมูลเหล่านี้ได้จากการวิเคราะห์สารสนเทศ ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลนี้ได้จากการบันทึกจัดเก็บ การสอบถาม การเยี่ยมบ้านและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้สำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสม

พันธรักษ์ ลำตวนหอม (2565, หน้า 8) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูศึกษาข้อมูล จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคลในทุกๆ ด้านอย่างครอบคลุม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการดำเนินการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ที่ได้จากเครื่องมือเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูล และอื่น ๆ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้เข้าใจนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น ได้แก่ ข้อมูลด้านประวัติส่วนตัว ด้านครอบครัว สุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านพฤติกรรมและด้านการเรียน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล

1.2 ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 13-15) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ 1) ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้นหากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามนักเรียนโดยตรง การสอบถามครูคนอื่นๆ เพื่อนๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทางด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นและมีผู้จัดเก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อไปยังครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรือจัดครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินพฤติกรรมไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนีซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยง และความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และทำเกณฑ์มาตรฐาน (Normal) ของเด็กไทย 3 ชุด ดังนี้ 2.1) ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมิน 2.2) ชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินเด็ก และ 2.3) ชุดที่เด็กประเมินตนเอง ทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมิน

ตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้งสามชุดพร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา 3) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่มีข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาที่อาจให้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน การสังเกตพัฒนาการสังคมของนักเรียน เป็นต้น

พัชรา หงคำมี (2565, หน้า 37) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่าวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกๆ ด้าน โดยใช้วิธีการ 1) การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและการกระทำของนักเรียน 2) การสัมภาษณ์สอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวนักเรียนเอง และบุคคลผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิดนักเรียนและเพื่อนบ้าน เป็นต้น 3) การเยี่ยมบ้าน ดูสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของนักเรียน เพื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตจริงตามความเป็นอยู่ของนักเรียน และ 4) ศึกษาข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน ดังนี้ 4.1) ระเบียนสะสม 4.2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และ 4.3) เครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่มีข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมิน นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องทราบข้อมูลนักเรียนในทุกๆ ด้าน ทั้งข้อมูลด้านความสามารถทางการเรียน ความสามารถพิเศษหรือความอัจฉริยะ ด้านสุขภาพร่างกายหรือความพิการจิตใจ พฤติกรรมกรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านครอบครัว เศรษฐกิจ การคุ้มครอง สวัสดิภาพด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย รวมไปถึงพฤติกรรมทางเพศ เพื่อที่ครูจะได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือให้ตรงกับสภาพปัญหา และถูกต้องแม่นยำด้วยความรวดเร็ว มีนักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานหลายแห่ง ได้กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนด้านการคัดกรองนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 16) ได้กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันแก้ไข และ 3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยและแก้ไขตามแต่กรณี การจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องแก้ปัญหาได้ตรงปัญหา มีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งถ้าหาก

ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว เป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะไม่ชัดเจน จะมีความล่าช้าในการช่วยเหลือ เพราะบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติแม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวว่าตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดเก็บอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา ต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลเสียต่อนักเรียนภายหลังได้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียนรวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์คัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองผู้เรียนแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถ แบ่งออกได้ดังนี้ 1.1) ด้านการเรียน คือ ผลการเรียนที่ได้ และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน ความสามารถในการเรียน ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาเรียนและเวลาการเข้าชั้นเรียน 2) ด้านความสามารถอื่นๆ คือ การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มีความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน 2) ด้านสุขภาพ แบ่งออกได้ดังนี้ 2.1) ด้านร่างกาย คือ ความปกติ ความพิการ หรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน โรคประจำตัว ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูงและความสะอาดของร่างกาย 2.2) ด้านจิตใจ คือ สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวลหรือซึมเศร้า 3) ด้านพฤติกรรม คือ พฤติกรรมการลักขโมย ก้าวร้าวและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียน ความสามารถพิเศษ และการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่งสมาธิสั้น ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น และ 4) ด้านครอบครัว แบ่งออกได้ ดังนี้ 4.1) ด้านเศรษฐกิจ คือ ผู้หารายได้ให้ครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว มีภาระหนี้สิน ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน 4.2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน คือ ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม 4.3) ด้านการเลี้ยงดู คือ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่นหรือมักทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอยแสดงออกถึงการไม่ยกกลับบ้าน เป็นต้น สมาชิกในครอบครัว

ใช้สารเสพติด สุรา หรือติดยาเสพติด รวมถึงการเจ็บป่วยเรื้อรัง และแบบอย่างของครอบครัว 5) ด้านสังคม คือ ครอบครัวแยกตัวออกจากสังคมแวดล้อมหรือถูกกีดกันจากสังคมแวดล้อม และความสัมพันธ์ของครอบครัวต่อชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 15) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียน ว่าเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้ 1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา 2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี 3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน 4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

ศิริรัตน์ เกตุประชุม (2560, หน้า 6-7) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาใช้ข้อมูลนักเรียนจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์พิจารณา แล้วนำมาผลที่ได้เพื่อจำแนกนักเรียนออกตามเกณฑ์การคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองและรักษาความลับของผลการคัดกรอง และยอมรับการแบ่งกลุ่มโดยการพิจารณาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ให้ได้ความถูกต้องชัดเจนและให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียน

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง สถานศึกษามีการประชุมเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ใช้วิธีการที่หลากหลายในการคัดกรอง ครูสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้ มีความเข้าใจในการใช้เครื่องมือคัดกรองและสามารถแปลผลได้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่กลุ่มเสี่ยง

สุภัสสร สุริยะ (2562, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลง ซึ่งมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือบางกรณี จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน โดยมีการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563, หน้า 5) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การดำเนินการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลจากระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินทางอารมณ์และข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียน

คมาศักดิ์ จรรย์พัฒนกุล (2564, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนนั้นทางคณะครูควรมีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนให้ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของคณะครู แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้อย่างตรงเป้าหมาย

ญดาภัก กัลปดีและคณะ (2565, หน้า 8) ได้กล่าวว่า ด้านการคัดกรองผู้เรียน หมายถึง สถานศึกษามีการประชุมเพื่อกำหนดตัวชี้วัด ที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดกรองหรือการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ออกแบบระบบการคัดกรองผู้เรียนอย่างเหมาะสม ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยี สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการคัดกรองผู้เรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถด้านการเรียน และความสามารถด้านอื่นๆ ของผู้เรียนรายบุคคลมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจของผู้เรียนรายบุคคล มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านครอบครัวเกี่ยวกับจำนวนบุคคลในครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายของผู้เรียนรายบุคคลอย่างครบถ้วน สถานศึกษาใช้ระเบียบสะสม ผลการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน (SDQ) และผลการศึกษาของผู้เรียนเป็นแหล่งข้อมูลในการคัดกรองผู้เรียน สถานศึกษามีการคัดกรองผู้เรียนโดยวิธีการที่หลากหลาย สามารถแยกกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาได้อย่างชัดเจน มีการบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเป็นภาพรวมของสถานศึกษา สถานศึกษานำผลการคัดกรองมาจัดทำสารสนเทศ และนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคัดกรอง แบ่งกลุ่มผู้เรียน ทุกฝ่ายยอมรับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียนว่ามีความถูกต้องแม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือและสถานศึกษาเก็บรักษาความลับข้อมูลการคัดกรองผู้เรียน

พัชรา หงคำมี (2565, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนรายบุคคลนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ ซึ่งดำเนินการตั้งแต่การวางแผนการคัดกรอง ดำเนินการตรวจสอบสรุปและรายงานผลการคัดกรองนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 (2565, หน้า 5) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียน ว่าเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนิยามกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา 2. กลุ่ม

เสียง คือ นักเรียนที่จัดกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสียงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแต่กรณี 3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน 4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ และหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักเรียนจะมีย่อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การดำเนินการประชุมของสถานศึกษาเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดยการใช้ข้อมูลจากด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาพิจารณาจำแนกนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสียง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ โดยให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคัดกรอง ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ เช่น การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่นักเรียนที่เสียงและมีปัญหาอย่างทันถ่วงที การสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มนักเรียนปกติและกลุ่มพิเศษ สถานศึกษาต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสียงหรือกลุ่มมีปัญหาและกลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ มีนักวิชาการหลายท่าน และหน่วยงานหลายแห่งได้กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 19) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสียง และกลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสียงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสียงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป วิธีการและเครื่องมือการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) คือ กิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูประจำชั้นและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้ 1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม การพิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐาน ทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของการบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้ 2) กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูประจำชั้นก็ดำเนินการตามนั้นแต่ให้ความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัย 3) วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน และนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม และวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) คือ การพบปะกันระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูประจำชั้นดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองจะให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง คือ ครูประจำชั้นควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง คือ 1) การเตรียมการ ครูประจำชั้นควรเตรียมความพร้อมก่อนประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน 2) การสื่อสาร ครูประจำชั้นควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ

หรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง แจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน 3) การจัดกิจกรรมการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้นจำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคย ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง ในการประชุมแต่ละครั้งครูประจำชั้นควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไปและเป็นข้อมูลสำหรับประชุมให้สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้ปกครองในครั้งถัดไป

3) กิจกรรมอื่น ๆ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ เพื่อให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมอันก่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคีในกลุ่ม สถานที่จัดกิจกรรมอาจเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์จะช่วยให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกับครูประจำชั้น และทำให้นักเรียนมีความเสียสละและมีความสามัคคีในกลุ่ม

แนวทางการดำเนินกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีดังนี้ 1) สำรวจความต้องการของนักเรียน 2) พิจารณาเลือกกิจการและสถานที่บำเพ็ญประโยชน์ 3) จัดกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์แต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นการจดบันทึกหรือสรุปผลหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง 4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 16) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียน กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนา นักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 2) การเยี่ยมบ้าน 3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เนตรนภา คำหนองหว้า (2560, หน้า 11) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุน ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่างๆ โดยครูที่ปรึกษาศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผนพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดของนักเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สรุปและรายงานผลการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนต่อหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 5) ได้กล่าวถึง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงกลายเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติได้และมีการพัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้นกว่าเดิมและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

กรองทิพย์ บัวผาย (2562, หน้า 19) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติมีพฤติกรรมดีขึ้น วิธีการและเครื่องมือ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จแล้วควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงานด้วย การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เป็นการพบปะหารือกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยกิจกรรมความดีและความสามารถที่มีกิจกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน กิจกรรมการพัฒนาตนเองด้านการเรียน กิจกรรมการผ่อนคลายความเครียด

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 8) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียน พัฒนาและส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูม สนับสนุนชมเชยยกย่องนักเรียนที่ประกอบคุณงามความดี ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตและการรู้จักควบคุมตัวเอง จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และปรับปรุงพัฒนาตนเอง

กฤษฎีกา พุทธิระ (2564, หน้า 10) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การดูแลนักเรียนและร่วมทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมตามความสนใจเฉพาะกลุ่มนักเรียน

พันธรัักษ์ ลำดวนหอม (2565, หน้า 9) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนให้ครูพัฒนานักเรียนตามศักยภาพในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้านให้มีคุณภาพมากขึ้น ตามความถนัดความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมสำรวจความต้องการของตนเอง การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างเป็นระบบ

สรุป การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้สำรวจความต้องการของตนเองและพัฒนาทักษะตามความถนัดและความต้องการของตนเอง โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสำรวจความต้องการของตนเอง การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น เพื่อที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเน้นกระบวนการทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียนร่วมกับกลุ่มผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือรวมถึงส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาจำเป็นต้องให้ความสำคัญดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป มีนักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานหลายแห่งได้กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 23-26) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหา ว่ามีความสำคัญ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความใส่ใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาจำเป็นต้องให้ความสำคัญดูแลและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันโดยไม่ปล่อยประละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันช่วยเหลือ และการแก้ปัญหาของนักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา ครู

ประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการ มี 3 ประการ คือ 1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น หมายถึง การช่วยเหลือและป้องกันปัญหาให้ลดน้อยลง ทางด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม หรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน คือ การสร้างสัมพันธภาพ การพิจารณาทำความเข้าใจปัญหา การกำหนดวิธีการดำเนินการป้องกันการให้ความช่วยเหลือนักเรียน และยุติการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้ให้คำปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้

- 1.1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้
- 1.2) มั่นใจในทักษะการให้คำปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 1.3) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันช่วยเหลือนักเรียน คือ นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือของครูทุกคนและผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา สามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างหลากหลาย ซึ่งแนวทางที่จำเป็นมี 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 2.1) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.2) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 2.3) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 2.4) การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม และ 2.5) การใช้กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหา บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน สภาพของห้องเรียน โรงเรียน และชุมชน

3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้า และกิจกรรมป้องกันระยะยาว คือ การจัดกิจกรรมที่ต้องจัดและมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้กิจกรรมที่จะจัดให้เด็กมีความเหมาะสม การวางแผนจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นต้องมีความรู้และการวางแผนที่รอบคอบ ได้แก่ 3.1) ต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการพัฒนาเด็ก 3.2) มีวิธีการเสริมสร้างคุณค่าให้กับเด็ก 3.3) การจัดกิจกรรมกลุ่มควรจัดให้เหมาะสมกับวัยเด็ก 3.4) รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กหรือนักเรียนร่วมกัน 3.5) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวของเด็กกับผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปะละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา

จำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และ 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2560, หน้า 10) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญห คือ กระบวนการให้เทคนิคและทักษะต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงกับกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขไม่ให้อาการนั้นซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยผ่านกิจกรรมช่วยเหลือสำหรับครูที่ปรึกษาพิจารณาเลือกมากกว่า 1 กิจกรรมดังนี้ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2) การปรับพฤติกรรมด้วยกิจกรรมในชั้นเรียน 3) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน/จับคู่ Buddy 4) การสื่อสารกับผู้ปกครอง 5) กิจกรรมซ่อมเสริม 6) กิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร 7) กิจกรรมเยี่ยมนักเรียน และ 8) กิจกรรมอื่นๆ เช่น การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561, หน้า 5) ได้กล่าวถึง ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดูแลนักเรียนซึ่งครูที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือซึ่งหากเป็นกลุ่มเสี่ยงก็ต้องเฝ้าระวังและป้องกันมิให้กลายเป็นกลุ่มมีปัญหาส่วนกลุ่มมีปัญหาที่ต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน

โสภา เชื้อมทอง (2562, หน้า 9) ได้กล่าวถึง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห หมายถึง การดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญห จำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนผ่อนคลายปัญหาให้ลดลงทั้งความรู้สึกความคิดและการปฏิบัติตน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์วิธีการช่วยเหลือทำได้หลายรูปแบบ เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการเยี่ยมบ้าน

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 8) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน ที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห ประสานความร่วมมือกับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสร้างขวัญกำลังใจบันทึกการพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 28) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การดำเนินการให้ความรู้ต่อประเด็นที่เป็นปัญหาของนักเรียนให้นักเรียนทราบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการที่จะป้องกันของนักเรียน ต้องมีการประสานของผู้ปกครองของนักเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนแก่ผู้ปกครองและตัวนักเรียน การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มี

พฤติกรรมอยู่ในกลุ่มมีปัญหา กำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงาน

พันธรัักษ์ ลำดวนหอม (2565, หน้า 9) ได้กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนจับคู่ Buddy การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมป้องกันช่วยเหลือนักเรียน โดยค้นหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ให้ตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ต้องหาวิธีป้องกันแก้ไขและจำเป็นอย่างมากที่จะต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ปัญหาสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขร่วมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กระบวนการสำคัญอันดับแรกที่ครูประจำชั้นพึงคำนึงถึงตลอดเวลา เนื่องด้วยการป้องกัน คือ การหาแนวทางหรือกระบวนการเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยการใช้เทคนิครูปแบบดำเนินการที่หลากหลาย คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนจับคู่ Buddy การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมป้องกันช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร กิจกรรมเยี่ยมนักเรียน กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) ดังนั้นครูประจำชั้นต้องเป็นผู้ที่เข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน เรียนรู้ความต้องการของมนุษย์ มีหลักจิตวิทยาที่เข้าใจความหลากหลายของนักเรียน

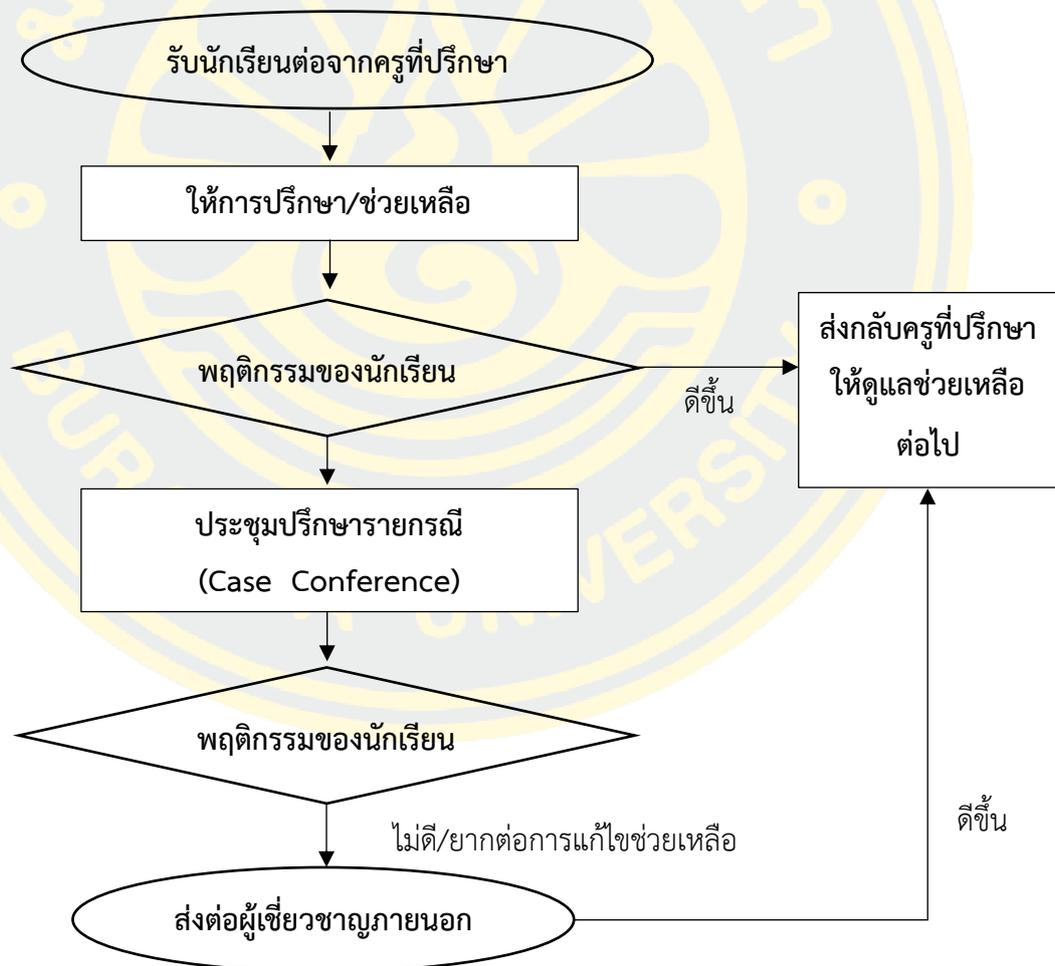
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

การส่งต่อเป็นวิธีการช่วยเหลือนักเรียน โดยส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้ มีนักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานหลายแห่งได้กล่าวถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 31-34) ได้กล่าวถึง ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ หรือแก้ไขช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานักเรียนเป็นบอบบาทหน้าที่ของครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การแก้ไขช่วยเหลือให้นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือครูอนามัย ครูประจำวิชา

หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น และ 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตาม หน่วยงานต่าง ๆ

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไข ช่วยเหลือปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา/ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหา เกี่ยวกับเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น การรับต่อต้องมีการ แก้ไขช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มี ประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการแก้ไขช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก ดัง ภาพที่ 2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขช่วยเหลือปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

ภาพที่ 2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

ที่มา : กรมสุขภาพจิต (2551, หน้า 32)

การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูประจำชั้น คือ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้นจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ 2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูประจำชั้น เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น 3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูประจำชั้นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา 1) ครูประจำชั้นประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน 2) สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น ให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง 3) ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระวังระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูประจำชั้นพิจารณาว่าเหมาะสม 4) ครูประจำชั้นนัดแนะวันเวลาสถานที่นัดพบครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย และ 5) ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 16-17) ได้กล่าวถึง ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง และรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทรบหน้าหน้าของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2560, หน้า 10) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน คือ การดำเนินการกรณีที่บางปัญหาของนักเรียนมีความยุ่งยากซับซ้อน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนแต่พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรทำการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป การส่งต่อมี 2 กรณี ดังนี้ 1) การส่งต่อภายใน คือ กรณีที่ครูที่ปรึกษาดำเนินการช่วยเหลือแล้วไม่ดีขึ้น จึงส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียนดำเนินการให้การปรึกษา และช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป 2) การส่งต่อภายนอก คือ การช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาขอการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาซับซ้อนและต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทางโดยมีบุคลากรผู้รับผิดชอบประสานกับสถานบริการสาธารณสุขคู่เครือข่าย ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้ 2.1) ร่วมเป็นที่ปรึกษา สนับสนุนเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการช่วยเหลือนักเรียน 2.2) รับส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยากซับซ้อนจากสถานศึกษาโดยศาลแจ้งวันเวลาดนัดหมายกับบุคคลผู้ดูแลนักเรียน 2.3) ดำเนินการช่วยเหลือโดยประสานงานกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2.4) บันทึกสรุปรายงานผลการช่วยเหลือและแจ้งผลแก่สถานศึกษา

ศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560, หน้า 7) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานกับกลุ่มที่มีปัญหารุนแรง ที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาเองได้ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ งานแนะแนว ฝ่ายปกครอง ให้เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้น โดยกระบวนการหรือขั้นตอนในการส่งต่อต้องชัดเจนและรวดเร็ว

นพรดา บุญหล่อวัฒนา (2561, หน้า 48) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือบางกรณีนักเรียนมีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนด้อยโอกาสควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมกำหนดแนวทางในการส่งต่อเอาไว้ 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกสถานศึกษา มีการนิเทศติดตาม การบันทึกผล การประเมินผล รวมถึงการรายงานผลอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

กรองทิพย์ บัวผาย (2562, หน้า 48) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียนชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

ไทยรัฐ วงษ์ทอง (2563, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียนกลุ่มมีปัญหา เพื่อส่งต่อรับความช่วยเหลือ ประสานความร่วมมือภายในกับครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา ฝ่ายปกครอง กับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก อธิบายเหตุผลที่ต้องส่ง นักเรียนกลุ่มมีปัญหาไปรับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ปรับปรุงและพัฒนางานระบบการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนจำแนกออกเป็นสองแบบคือ 1) การส่งต่อภายใน คือ การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง 2) การส่งต่อ ภายนอก คือ การดำเนินงานของครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองในการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

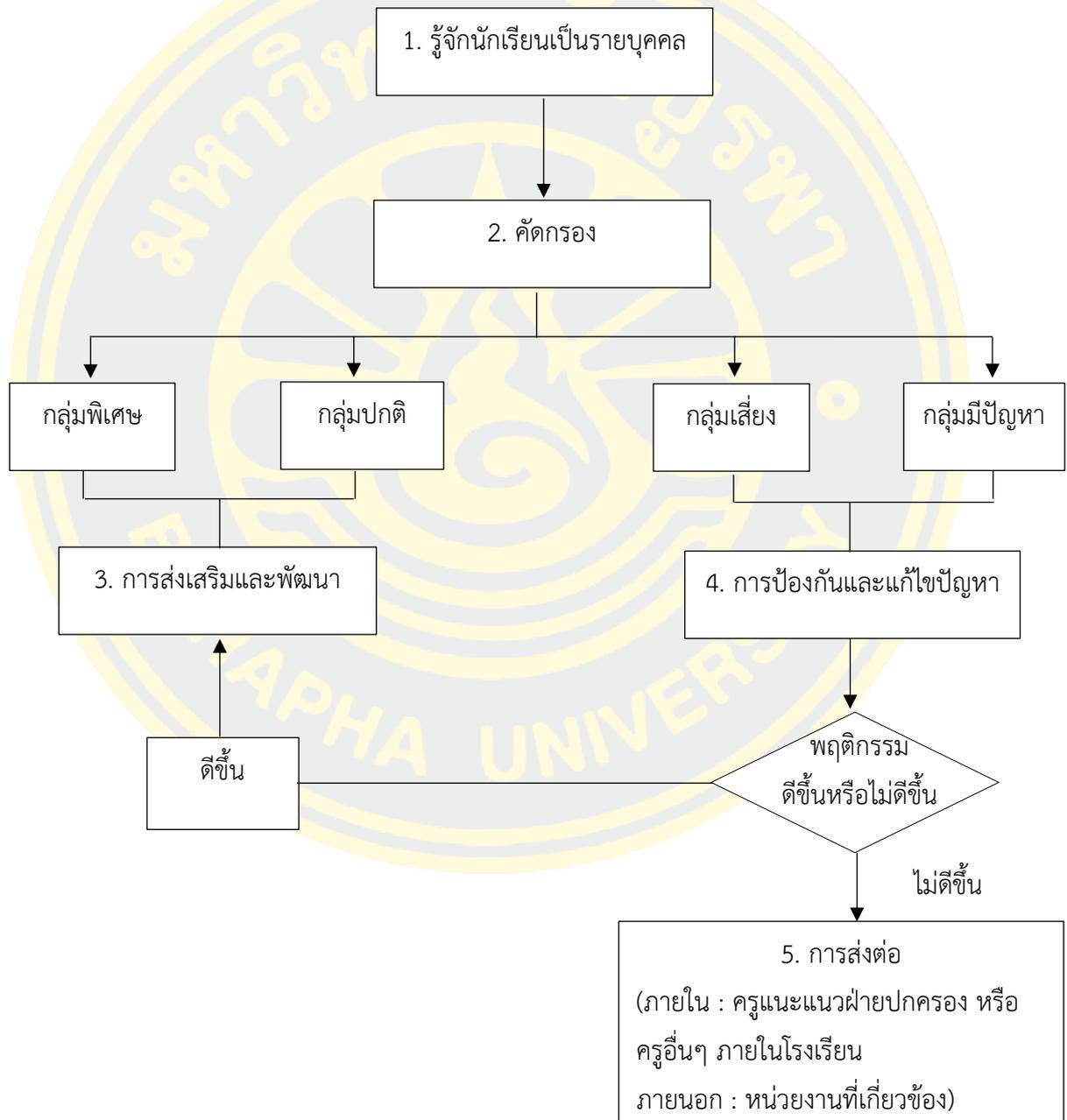
กรดา มลิตา (2564, หน้า 42) ได้กล่าวถึง การส่งต่อนักเรียน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อนักเรียนภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นการแก้ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น การส่งต่อภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก หรือผู้ที่มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา เป็นกรณีปัญหาของนักเรียนที่มีความซับซ้อน เพื่อการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

ญดาภัก กัลปดี และคณะ (2565, หน้า 68) ได้กล่าวถึง ด้านการส่งต่อผู้เรียน หมายถึง สถานศึกษามีข้อมูลของผู้เรียนต้องการส่งต่ออย่างชัดเจนถูกต้อง มีกระบวนการขั้นตอนส่งต่อที่มีความชัดเจน สถานศึกษามีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือก่อนการส่งต่อผู้เรียน อย่างชัดเจน สถานศึกษามีการชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อตลอดจนได้ ประสานงานกับผู้รับการส่งต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนในสถานศึกษามีความรู้ มีทักษะและเอา ใจใส่ในการพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหาเพื่อเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สถานศึกษาได้ประสานทำความเข้าใจ และได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองเกี่ยวกับกระบวนการส่งต่อ ผู้เรียน มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทุกฝ่ายเพื่อให้กระบวนการส่งต่อสามารถแก้ไขปัญหให้กับ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาและครูติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนขณะส่งต่ออย่าง สม่ำเสมอ ผู้เรียนให้ความร่วมมือและมีความพร้อมรับความช่วยเหลือจากสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และบุคคลอื่น สถานศึกษามีการบันทึกและรายงานผลการส่งต่อผู้เรียนทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาและมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องไว้อย่าง ครบถ้วน

สรุปได้ว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาวิเคราะห์และพิจารณาแล้วเห็นว่า นักเรียนควรได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจาก ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ งานแนะแนว จิตแพทย์ นักสังคม สงเคราะห์ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สถานศึกษาและครูติดตามผล

การช่วยเหลือผู้เรียนขณะส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ มีการบันทึกและรายงานผลการส่งต่อผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างครบถ้วน

จากกระบวนการทั้ง 5 ประการดังกล่าว จะแสดงให้เห็นกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา โดยครูที่ปรึกษาเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 17)

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีมุ่งศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน ที่มีความแตกต่างกันดังนี้

1. ตำแหน่ง

ตำแหน่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเป็นตัวที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจสอดคล้องกับงานวิจัยของพรศักดิ์ ผกากรอง (2562, หน้า 67- 68) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ อุ่นจิตต์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

2. คุณวุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษาหรือวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยหรือตัวแปรหนึ่งที่สำคัญ เพราะกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมในสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ, 2542) ระดับการศึกษาของครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน โดยเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ และความน่าเชื่อถือให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวา ขุนบ้านาญ (2564, หน้า 87-89) ที่ทำการศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต

1 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน การส่งต่อนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของบุญยิ่ง พรหมจารีย์ (2560, หน้า 54) ที่การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อ เปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มี ความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก และผู้ที่มีการศึกษา ระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการคัดกรอง นักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านปัจจัยที่เอื้อ ต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่าง กับผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความ คิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีความคิดเห็น แตกต่างกับผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก

3. ประสพการณ์

ประสพการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษา คือ ระยะเวลาในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ อุ่นจิตต์ (2565) ครูที่มี ประสพการณ์การทำงานมากกว่ามีความเชี่ยวชาญ มีเทคนิควิธีการแก้ปัญหาและรับมือกับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษได้ดีและเข้าใจขั้นตอนวิธีการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นอย่างดี เนื่องจากมีประสพการณ์ทำงานที่มากกว่าและสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา สุขสำแดง (2563, หน้า 82) ที่ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและ แก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีจะมีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปีขึ้นไป

4. ขนาดโรงเรียน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งขนาดโรงเรียน ออกเป็น 4 ขนาด โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 119 คน โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 - 719 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 - 1,679 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป ซึ่งโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันส่งผลต่อบริบทแตกต่างกัน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการประสานความร่วมมือระหว่างครูและผู้บริหาร ขนาดโรงเรียนมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานภายในองค์กรนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ เมื่อองค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้นกิจกรรมในองค์กรจะมีความซับซ้อน ทำให้ประสิทธิภาพของระบบงานต่าง ๆ ที่จัดไว้อาจสูงกว่าหรือต่ำกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ตลอดจนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนอรรด ธานักการ (2565) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่สังกัดในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษจะมีจำนวนนักเรียนและสภาพปัญหาทางด้านที่มากกว่าขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก

สรุป ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าตัวแปรตำแหน่ง คุณวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากยังมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากเพียงใด ก็สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรมากย่อมส่งผลต่อการกระจายงานได้มากกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ธิตินันดา สิงห์แก้ว (2562) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนยังมีปัญหาขาดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่วนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA ของโรงเรียนวัดป่าตึง

ห้วยยาบนั้น ต้องมีการพัฒนาและจัดทำเอกสารคู่มือที่สมบูรณ์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน มีแบบฟอร์มเอกสารการประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนให้ชัดเจนตามวงจร PDCA เพื่อใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบต่อไป

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลางโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ การคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียน การเปรียบเทียบการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 เมื่อจำแนกตามอายุที่แตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมละรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนันธิตา เอียดบัวขวัญ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในด้านความมุ่งประสงค์สูงสุด สำหรับผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยผลการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

เอนก อินัง (2563) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีสภาพการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร (Man) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ (Management) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials) และด้านงบประมาณ (Money) 2. ด้านกระบวนการ (Process) มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและพัฒนา รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันช่วยเหลือแก้ไข การส่งต่อและการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านผลผลิต

(Output) มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครูและผู้ปกครอง รองลงมา คือ นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ สำหรับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอ้อมก้อยวิทยาคม อําเภอมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ มี 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ควรมีการพัฒนาครู และบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ควรเพิ่มการสร้างความรู้ความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนให้กับผู้ที่รับผิดชอบ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน (Output) ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ สุขอนามัยให้กับนักเรียน และควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในระดับมากและอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ และด้านสุดท้ายคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ชัยพล อนุสุวรรณ (2564) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยการนำการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน นำไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ 1) เมตตา 2) กรุณา 3) มุทิตา 4) อุเบกขา ผลการเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

ด้านเมตตามีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 แนวทาง ด้านครูณา มีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 4 แนวทาง ด้านมุฑิตา มีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 4 แนวทาง และด้านอุเบกขา มีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 4 แนวทาง

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษา การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4) ด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง 5) ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด

กนกวรรณ อุ่ณจิตต์ (2565) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 รายด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อจัดทำข้อมูลและรายงานผล 2) การคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรกำหนดเกณฑ์การคัดกรองและมีคู่มือที่ชัดเจน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและโครงการพิเศษตามความถนัดของผู้เรียน 4) ด้านการปกป้องช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนกิจกรรมซ่อมเสริมและเสริมหลักสูตร 5) การส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรมีการรวบรวมข้อมูลติดต่อประสานงาน และติดตามการช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะ

ญดาภักดิ์ กัลปดี, พิรุณ เรืองไพศาล และนายสมยศ ชิมโคตร (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 65 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 15 องค์ประกอบย่อย (2) ด้านการคัดกรองนักศึกษา มี 13 องค์ประกอบย่อย (3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักศึกษา มี 12 องค์ประกอบย่อย (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 13 องค์ประกอบย่อย และ (5) ด้านการส่งต่อ มี 12 องค์ประกอบย่อย 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการพัฒนาระบบ ประเมินระบบ และคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดัง

รายละเอียดต่อไป 3.1) ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 34 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการส่งต่อผู้เรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย 3.2) ผลการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทรงคุณวุฒิ พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3.3) ผลการประเมินคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคัน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทรงคุณวุฒิ พบว่า คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ธนอรธ ธานันการ (2565) ได้ศึกษา การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน ทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านระบบป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านระบบการให้คำปรึกษา ด้านระบบบริหารจัดการ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอายุ และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการบริหารงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน ฝ่ายผู้บริหารควรให้มีการส่งเสริมสนับสนุน และแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

พงศ์เทพ กันยะมี, วจิ ปัญญาใส และ สุมิตรา โรจนนิต (2565) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านการประสานงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ปัจจัยด้านครูแนะแนว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ปัจจัยด้านการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทั้งหมด 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา ปัจจัยด้านครูแนะแนว ปัจจัยด้านการประสานงาน และปัจจัยด้านการฝึกอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยด้านการฝึกอบรม ส่วนตัวแปรต้นกับตัวแปรตามพบว่า มีความสัมพันธ์กันทุกปัจจัยและส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พันธรัักษ์ ลำดวงหอม (2565) ได้ศึกษา สภาพและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการศึกษา พบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 3.1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรประชุมวางแผนร่วมกันกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ร่วมกันตรวจสอบเครื่องมือเทคนิควิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้โอกาสในการเยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์นักเรียนและ

ผู้ปกครอง 3.2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรใช้กระบวนการ PDCA และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกันกำหนดระดับคุณภาพมาตรฐานตัวชี้วัดและประเมินประเมินผลเกมที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน 3.3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ควรสร้างนักเรียนแกนนำเป็นเพื่อนที่ปรึกษาจัดให้นักเรียนจับคู่เพื่อน Buddy และจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายเป็นระบบบูรณาการและสอดแทรกทักษะที่จำเป็นกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน 3.4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนตั้งกลุ่ม ชมรมหรือชุมชนตามความสนใจ และจัดทำโครงการที่สนองความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย และ 3.5) ด้านการส่งต่อ ควรกำหนดให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้บันทึกการส่งต่อ โดยกำหนดให้มีแบบฟอร์มบันทึกการส่งต่อ การติดตามผลและรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และอยู่ในระดับมาก อีกจำนวน 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา เรียงจากความต้องการมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศตพร เลิศล้ำไตรภพ (2565) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทักษะของครูโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายสินปุน โคกหาร พรุเตียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีทักษะต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ต่างกัน ครูที่มีตำแหน่งและประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และครูที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีทักษะต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. วิจัยต่างประเทศ

Kosse (2007, pp. 117-118) ได้ศึกษา ความสมบูรณ์ในการติดตามประเมินผลดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผลคะแนนเฉลี่ยด้านความสมบูรณ์ในภาพรวมขององค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน พบว่า กระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ผลในส่วนของผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน พบว่าการดำเนินงานของคณะทำงานด้านดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลกระทบในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน กล่าวคือ ความสมบูรณ์ของกระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 23 ของความแปรปรวนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงในทางบวก ระหว่างความสมบูรณ์ด้านกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และการจัดอันดับความสำคัญให้กับองค์ประกอบด้านการแก้ปัญหาในการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ด้าน จากองค์ประกอบที่มีทั้งหมด 8 ด้าน

Williams (2008) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างส่วนเชื่อมโยงกับสุขภาพของเยาวชน เป็นการวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลายๆ กรณี เพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโครงสร้างที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อสำรวจโครงสร้างด้านการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป พบว่ามีความแตกต่างกันในพฤติกรรมด้านการเชื่อมโยงองค์ประกอบย่อยในแต่ละโครงสร้าง และพบว่ามี ความแตกต่างกันในการบริหารกระบวนการด้านการติดตามผลและยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

Biddle (2009) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลง รวมทั้งระดับการถูกสั่งพักการเรียน จากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่น ๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์รูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการศึกษาตนเองได้ และพบว่ารูปแบบการบริการที่มีนัยสำคัญทางสถิติสูงขึ้น

Thompson (2012) ได้ทำการวิจัย เรื่องการดำเนินงานในโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนมีปัญหา ด้านครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงภายใน ครอบครัวมักมีปัญหาเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมอารมณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดทักษะด้านสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น กระบวนการทำงานและการเรียนรู้ทักษะด้านวิชาการ นักจิตวิทยาและนักสังคม สงเคราะห์ในโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนได้โดยการใช้วิธีการให้ คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน และการเยียวยารักษา ด้วยกิจกรรมการเล่นผ่อนคลาย ดังนั้นสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรม ของนักเรียน นอกจากนี้การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับนักเรียนก็มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กๆในโรงเรียน

Bryant (2015) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่มีความเชื่อแตกต่างกัน เกี่ยวกับอำนาจภายในตนเองและอำนาจภายนอกของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความ เชื่อมั่นอำนาจภายในตนเองจะมีความระบือวินัยมากกว่า สามารถปรับตัวได้ดีกว่า มีความอดทนอด กลั้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าเด็กนักเรียนที่มีความเชื่อมั่นอำนาจภายนอกตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นอำนาจภายนอกของตนเองจะมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับครู

The Calhoun School (2015) โรงเรียนคาร์ฮูลล์ให้ความสำคัญกับระบบการให้คำปรึกษา จึงจัดให้มีครูหรือฝ่ายที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อที่จะสามารถดูแลนักเรียนได้ อย่างทั่วถึง ซึ่งครูที่รับผิดชอบจะเข้าพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โรงเรียนคาร์ฮูลล์ แบ่งการดูแลให้คำปรึกษานักเรียน ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา เนื่องจาก 2 ระดับจะมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ด้วยวัยการเจริญเติบโตของ ร่างกาย ส่งผลต่อการเปลี่ยนทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงต้องแบ่งฝ่ายการทำงานของครูที่ปรึกษา คือ ระดับประถม จะมีครูที่ปรึกษาหรือฝ่ายที่ปรึกษาเป็นครูประจำชั้นหรือครูประจำ วิชาที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ระดับมัธยมจะมีการคละระดับชั้นเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนหลายระดับชั้น ซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันเลือกครูที่ปรึกษาที่เขาต้องการ มาดูแลได้ ครูที่ปรึกษาก็จะดูแลนักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านสังคมความเป็นอยู่ รวมถึงการ ประสานงานระหว่างโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองอีกด้วย

Douglas (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความ ผิดปกติทางด้านอารมณ์หรือพฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความต้องการการบริการทาง การศึกษาที่มีคุณภาพ ให้มีรูปแบบทางเลือกที่ต้องการได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีมี การพัฒนาระบบการศึกษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติทางด้านอารมณ์หรือ พฤติกรรม มีการประสานงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง เมื่อนักเรียนเข้าสู่ช่วงวัยที่เหมาะสม จะต้องได้รับความ ร่วมมือจากครอบครัว เพื่อให้การช่วยเหลือส่งเสริมพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมที่พึง

ประสงค์ การเตรียมความพร้อมของนักเรียน เช่น การวางแผนการศึกษาที่ดี จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

Smith (2017) ได้ศึกษา การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ 5 กิจกรรม ดังนี้ 1) การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานของนักเรียน 2) การอธิบายเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน 3) นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายสูงสุดของโรงเรียน 4) การแสดงทัศนคติที่ดีและมองโลกในแง่ดี และ 5) การเคารพและให้ความสนใจทัศนคติของนักเรียน

Belanger (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทำให้คำปรึกษาของแผนงานการปฐมนิเทศครูใหม่ และการให้ความช่วยเหลือครูใหม่ในเขต Eastern Georgia School District (EGSD) เพื่อช่วยเหลือครูใหม่ก้าวสู่ครูมืออาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ครูใหม่ในเขต Eastern Georgia School District (EGSD) ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการให้คำปรึกษา Eastern Georgia School District (EGSD) จึงให้การสนับสนุนให้ครูใหม่เข้าร่วมการฝึกอบรมกระบวนการให้คำปรึกษา โดยให้ครูใหม่ฝึกอบรมการทำงานเป็นทีม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

Brinser & Wissel (2020) ได้ศึกษา การบริการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานรับเลี้ยง : ผลการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ผลการศึกษา พบว่า การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่อยู่ในสถานรับเลี้ยงให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเริ่มต้นเรียนรู้พัฒนาตนเอง ทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ และสังคม ครูที่ปรึกษา ครูผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนได้เสีย ต้องร่วมมือกันวางแผนให้การฝึกอบรมสร้างเสริมบรรยากาศที่มีผลต่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยเทคนิควิธีการกระบวนการกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน Buddy กิจกรรมการให้คำปรึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ด้านการพัฒนาส่งเสริมและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตนเองได้อย่างมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้ กระบวนการบริหารและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบตามกรอบแนวทางการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องชัดเจน ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการดูแลส่งเสริมนักเรียนและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยจำแนกตามตำแหน่งคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา

นักเรียน และการส่งต่อนักเรียนว่ามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัญหามากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางจัดการและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีสู่การเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตามความแตกต่างของตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาด ของโรงเรียน เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 10 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่ม บางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 114 คน รวม ทั้งสิ้น 124 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 10 คน และครูผู้สอนใน โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 84 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	โรงเรียนบ้านทุ่งคา	44	33
	โรงเรียนห้วยใหญ่	17	13
ขนาดกลาง	โรงเรียนบ้านชากนอก	21	16
	โรงเรียนบ้านบึง	11	8
	โรงเรียนบ้านมาบพิกทอง	14	11
	โรงเรียนบ้านทุ่งละหาน	8	6
	โรงเรียนบ้านนอก	9	7
รวม		124	94

3. ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน
- 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

5	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีลักษณะเป็นข้อความให้เลือกเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ความถี่และน้ำหนักคะแนนเพื่อจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา โดยหาคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านเป็นรายข้อและนำมาจัดลำดับ ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating sale) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

- อันดับ 1 ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
- อันดับ 2 ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
- อันดับ 3 ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นเอง เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นทฤษฎี แนวคิด หลักการ เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย
2. กำหนดกรอบเครื่องมือ ในการวิจัยจากข้อมูลที่ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์ตัวแปรได้กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 10 ข้อ
 - 2) การคัดกรองนักเรียน จำนวน 9 ข้อ
 - 3) การส่งเสริมนักเรียน จำนวน 8 ข้อ
 - 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาย จำนวน 9 ข้อ
 - 5) การส่งต่อนักเรียน จำนวน 9 ข้อ
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย โดยยึดวัตถุประสงค์การวัดผลตามนิยามศัพท์เป็นหลัก
4. นำเครื่องมือที่ร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจคุณภาพเครื่องมือในด้านต่าง ๆ คือ ความตรงของเนื้อหา ความตรงด้านโครงสร้าง ความถูกต้องของรูปแบบ ความถูกต้องของภาษา และความเหมาะสมด้านเวลาในการตอบแบบสอบถาม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษาขึ้นไป และมีผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 1 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 70-71) เพื่อจัดทำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่า 0.73 – 1.00

4.1 รายนามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) นางอ้อมใจ สิริตั้งเจริญกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนอก
- 2) ว่าที่เรือตรี ดร.ภัทรารุช รักกลิ่น อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือและคุณภาพของแบบสอบถาม

6. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.87

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.98

8. นำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยเดินทางนำแบบสอบถามทั้งหมด 94 ฉบับไปส่งยังโรงเรียนต่างๆ ในกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียนชี้แจงจุดประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งกำหนดเวลาในการขอรับคืนเอกสาร
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยการรวบรวมแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 94 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

1.4 เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์และขนาดของโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

1.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้วยการทดสอบค่าความถี่ (Frequency) ของด้านที่มีความสำคัญ เรียงลำดับจากมากที่สุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านแล้วนำเสนอในรูปตารางและแปรผล โดยมีการกำหนดให้มีความสำคัญปัจจัยต่างๆ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating sale) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

อันดับ 1 ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน

อันดับ 2 ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน

อันดับ 3 ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 122)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 123 -124)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยการ
คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสองทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มทั้งหมด

4) ค่าความถี่ (Frequency) ใช้ในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โดย
การสร้างตารางแจกแจงความถี่ตามค่าของข้อมูล และแปรผลค่าน้ำหนักคะแนนเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ หาค่าความ
เชื่อมั่น ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha Coefficient
โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 117)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประกอบด้วยสัญลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ความสะดวกในการวิเคราะห์และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S. D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t - test)
F	แทน	การแจกแจงของ F – Distribution
MS	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square)
SS	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Sum Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพ จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพ จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	84	89.40
1.2 ครูผู้สอน	10	10.60
รวม	94	100.00
2. คุณวุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	71	75.50
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	23	24.50
รวม	94	100.00
3. ประสบการณ์		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	33	35.10
3.2 5-10 ปี	44	46.80
3.3 มากกว่า 10 ปี	17	18.10
รวม	94	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และ ขนาดโรงเรียน (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ขนาดโรงเรียน		
4.1 ขนาดเล็ก	7	7.40
4.2 ขนาดกลาง	54	57.40
4.3 ขนาดใหญ่	33	35.10
รวม	94	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 89.40 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.55	0.47	มากที่สุด	2
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.50	0.48	มาก	5
3.	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.57	0.45	มากที่สุด	1
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.53	0.48	มากที่สุด	3
5.	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.51	0.52	มากที่สุด	4
เฉลี่ยรวม		4.53	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1	ครูที่ปรึกษาร่วมกันจัดทำแผนการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.51	0.62	มากที่สุด	5
2	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานกิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนปฏิบัติงาน	4.53	0.62	มากที่สุด	3
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.34	0.71	มาก	10
4	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปจัดทำแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.37	0.64	มาก	9

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้อ (ต่อ)

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ
5	ครูที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ	4.54	0.65	มากที่สุด	2
6	ครูจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถ สุขภาพ ครอบครัว ยาเสพติด ความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่นๆ	4.57	0.61	มากที่สุด	1
7	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครองนักเรียน เพื่อจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.50	0.65	มากที่สุด	6
8	โรงเรียนจัดทำระบบกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.48	0.60	มากที่สุด	7
9	ครูวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.45	0.67	มาก	8
10	ครูบันทึกและสรุปข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากเครื่องมือต่างๆ และรายงานผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.63	มากที่สุด	4
รวม		4.55	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถ สุขภาพ ครอบครัว ยาเสพติด ความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่น ๆ 2) ครูที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ และ 3) ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานกิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนปฏิบัติงาน ส่วนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารประชุมวางแผนเพื่อคัดกรองนักเรียน	4.47	0.58	มาก	6
2	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ	4.54	0.65	มากที่สุด	2
3	ครูใช้วิธีการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย	4.37	0.72	มาก	8
4	ครูที่ปรึกษา ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	4.51	0.56	มากที่สุด	3
5	โรงเรียนกำหนดประเด็นและเกณฑ์ในการพิจารณาคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน	4.38	0.69	มาก	7
6	ครูที่ปรึกษาจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ	4.50	0.62	มาก	4
7	ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายห้อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
8	โรงเรียนแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	4.34	0.76	มาก	9
9	ครูจัดทำเอกสารและสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.50	0.62	มาก	4
รวม		4.50	0.48	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายห้อง 2) ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ และ 3) ครูที่ปรึกษา ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ส่วนโรงเรียนแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ
1	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี	4.55	0.60	มากที่สุด	3
2	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.57	0.60	มากที่สุด	1
3	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามปฏิทินการ ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.38	0.75	มาก	8
4	ครูที่ปรึกษาประเมินและสรุปผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	4.50	0.62	มาก	4
5	ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลตามระดับ ความสามารถของนักเรียน	4.47	0.67	มาก	6
6	ครูจัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการและสภาพปัญหา ของนักเรียน	4.49	0.60	มาก	5
7	โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริม นักเรียนด้านต่างๆ	4.44	0.63	มาก	7
8	ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมและทำรายงานผลต่อ ผู้บังคับบัญชาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน	4.56	0.61	มากที่สุด	2
รวม		4.57	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน 2) ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมและทำรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และ 3) โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี ส่วนครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้อ

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ
1	โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้านการเรียน พฤติกรรมและอื่นๆ	4.48	0.62	มาก	3
2	โรงเรียนกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาตามลักษณะของ ปัญหา	4.47	0.60	มาก	7
3	ครูจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยใช้ เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย	4.37	0.60	มาก	9
4	ครูคอยรับฟังปัญหาและเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกอบอุ่น	4.49	0.63	มาก	4
5	ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม	4.61	0.57	มากที่สุด	1
6	ครูใช้เทคนิคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ตรง จุด	4.44	0.63	มาก	8
7	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.53	0.58	มากที่สุด	2
8	ครูที่ปรึกษาประเมิน ติดตาม และรายงานผลความก้าวหน้า แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ	4.47	0.58	มาก	6
9	โรงเรียนจัดกิจกรรมป้องกันและส่งเสริมคุณลักษณะต่างๆ ที่ เป็นความต้องการและวุฒิภาวะของนักเรียน	4.47	0.56	มาก	5
รวม		4.53	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม 2) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงจังเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน และ 3) โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้านการเรียน พฤติกรรมและอื่นๆ ส่วนครูจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	อันดับ
1	โรงเรียนวางแผนส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา	4.50	0.58	มาก	2
2	ครูบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนส่งต่อให้ครูแนะแนว /ครูที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	4.47	0.60	มาก	5
3	ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.48	0.58	มาก	4
4	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.56	0.58	มากที่สุด	1
5	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	4.49	0.71	มาก	3
6	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา	4.44	0.70	มาก	7
7	ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้โรงเรียนได้ประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก	4.43	0.73	มาก	8
8	ครูบันทึกผลการดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรายงานผลต่อหัวหน้า / ผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง	4.38	0.73	มาก	9
9	ครูที่ปรึกษารายงานข้อมูลที่ได้รับการช่วยเหลือสำเร็จจากผู้เชี่ยวชาญให้ผู้ปกครองทราบ	4.45	0.74	มาก	5
รวม		4.51	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน 2) โรงเรียนวางแผนส่งต่อนักเรียนอย่างเป็น

ระบบทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา และ 3) ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน ส่วนครูบันทึกผลการดำเนินงานการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรายงานผลต่อหัวหน้า /ผู้บังคับบัญชาทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ตำแหน่ง							
	ผู้บริหาร (n = 10)				ครูผู้สอน (n = 84)			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.37	0.64	มาก	2	4.57	0.45	มากที่สุด	2
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.28	0.74	มาก	4	4.53	0.44	มากที่สุด	5
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.32	0.70	มาก	3	4.61	0.42	มากที่สุด	1
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.40	0.53	มาก	1	4.56	0.47	มากที่สุด	3
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.27	0.65	มาก	5	4.54	0.51	มากที่สุด	4
เฉลี่ยรวม	4.33	0.64	มาก		4.56	0.41	มากที่สุด	

จากตารางที่ 10 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ตำแหน่ง				t	p
	ผู้บริหาร (n = 10)		ครูผู้สอน (n = 84)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.37	0.64	4.57	0.45	1.28	0.20
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.28	0.74	4.53	0.44	1.60	0.11
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.32	0.70	4.61	0.42	1.87	0.06
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.40	0.53	4.56	0.47	0.96	0.33
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.28	0.65	4.54	0.51	1.50	0.13
เฉลี่ยรวม	4.33	0.64	4.56	0.41	1.58	0.11

จากตารางที่ 11 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	คุณวุฒิการศึกษา							
	ปริญญาตรี (n = 71)				สูงกว่าปริญญาตรี (n = 23)			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.51	0.46	มากที่สุด	4	4.64	0.50	มากที่สุด	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.53	0.44	มากที่สุด	2	4.45	0.59	มากที่สุด	5
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.58	0.43	มากที่สุด	1	4.56	0.55	มากที่สุด	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.52	0.48	มากที่สุด	3	4.57	0.46	มากที่สุด	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.50	0.51	มาก	5	4.55	0.55	มากที่สุด	4
เฉลี่ยรวม	4.53	0.43	มากที่สุด		4.56	0.49	มากที่สุด	

จากตารางที่ 12 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า คุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และ 4) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนคุณวุฒิการศึกษาสูงปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ตำแหน่ง				t	p
	ปริญญาตรี (n = 71)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 23)			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.51	0.46	4.64	0.50	-1.08	0.28
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.53	0.44	4.45	0.59	0.60	0.55
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.58	0.43	4.56	0.55	0.22	0.82
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.52	0.48	4.57	0.46	-0.58	0.57
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.50	0.51	4.55	0.55	-0.41	0.68
เฉลี่ยรวม	4.53	0.43	4.56	0.49	-0.28	0.78

จากตารางที่ 13 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า คุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ประสบการณ์									
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 33)			5 - 10 ปี (n = 44)			มากกว่า 10 ปี (n = 17)			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	\bar{X}	S.D.	อันดับ	\bar{X}	S.D.	อันดับ	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.52	0.43	มากที่สุด	4.56	0.48	มากที่สุด	4.59	0.55	มากที่สุด	
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.47	0.44	มาก	4.55	0.44	มากที่สุด	4.45	0.64	มาก	
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.56	0.37	มากที่สุด	4.64	0.45	มากที่สุด	4.43	0.61	มาก	
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.51	0.41	มากที่สุด	4.54	0.53	มากที่สุด	4.56	0.51	มากที่สุด	
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.50	0.40	มาก	4.53	0.57	มากที่สุด	4.48	0.63	มาก	
เฉลี่ยรวม	4.51	0.37	มากที่สุด	4.57	0.45	มากที่สุด	4.50	0.56	มาก	

จากตารางที่ 14 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการคัดกรองนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รายด้านที่อยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.04	0.19	0.82
	ภายในกลุ่ม	20.75	91	0.23		
	รวม	20.84	93			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.42	0.66
	ภายในกลุ่ม	21.35	91	0.24		
	รวม	21.55	93			
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	1.33	0.27
	ภายในกลุ่ม	19.07	91	0.21		
	รวม	19.63	93			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.24	0.10	0.90
	ภายในกลุ่ม	21.38	91	0.24		
	รวม	21.43	93			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.08	0.93
	ภายในกลุ่ม	25.59	91	0.28		
	รวม	25.63	93			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.04	0.23	0.80
	ภายในกลุ่ม	17.93	91	0.20		
	รวม	18.02	93			

จากตารางที่ 15 แสดงว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ขนาดโรงเรียน												
	ขนาดเล็ก (n = 7)			ขนาดกลาง (n = 54)			ขนาดใหญ่ (n = 33)						
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	\bar{X}	S.D.	อันดับ	\bar{X}	S.D.	อันดับ	\bar{X}	S.D.	อันดับ	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.20	0.70	มาก	2	4.55	มากที่สุด	2	4.62	มากที่สุด	2	0.40	มากที่สุด	2
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.13	0.82	มาก	4	4.51	มากที่สุด	5	4.58	มากที่สุด	4	0.42	มากที่สุด	4
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.07	0.72	มาก	5	4.61	มากที่สุด	1	4.63	มากที่สุด	1	0.49	มากที่สุด	1
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.30	0.58	มาก	1	4.54	มากที่สุด	3	4.60	มากที่สุด	3	0.50	มากที่สุด	3
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.14	0.74	มาก	3	4.52	มากที่สุด	4	4.57	มากที่สุด	5	0.53	มากที่สุด	5
เฉลี่ยรวม	4.17	0.69	มาก		4.55	มากที่สุด		4.60	มากที่สุด		0.41	มากที่สุด	

จากตารางที่ 16 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการส่งต่อนักเรียน 4) ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ

5) ด้านการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.05	2	0.53	2.43	0.09
	ภายในกลุ่ม	19.78	91	0.22		
	รวม	20.84	93			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.18	2	0.59	2.65	0.07
	ภายในกลุ่ม	20.36	91	0.22		
	รวม	21.55	93			
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.95	2	0.98	5.03	0.01*
	ภายในกลุ่ม	17.67	91	0.19		
	รวม	19.63	93			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	0.50	2	0.25	1.09	0.34
	ภายในกลุ่ม	20.93	91	0.23		
	รวม	21.43	93			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.07	2	0.54	1.99	0.43
	ภายในกลุ่ม	24.56	91	0.27		
	รวม	25.63	93			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.09	2	0.55	2.93	0.06
	ภายในกลุ่ม	16.93	91	0.19		
	รวม	18.02	93			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 17 แสดงว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายค่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ขนาดโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.07	4.61	4.63
ขนาดเล็ก	4.07	-	-0.539*	-0.561*
ขนาดกลาง	4.61	-	-	-0.021
ขนาดใหญ่	4.63	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 18 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

ตารางที่ 19 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน						รวม	อันดับ
	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (3)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (2)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (1)		
1. ระเบียบสะสมมีข้อมูลนักเรียนครอบคลุมทุกด้าน	16	48	8	16	14	14	78	4
2. โรงเรียนจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน	16	48	13	26	20	20	94	3
3. โรงเรียนจัดหาเวลาและความสะดวกให้กับครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	8	24	8	16	9	9	49	7
4. ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครอง	11	33	11	22	9	9	64	5
5. โรงเรียนหาวิธีการให้ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	11	33	9	18	8	8	59	6
6. โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน	19	57	19	38	17	17	112	2
7. ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน	15	45	26	52	19	19	116	1

จากตารางที่ 19 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับ พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน 2) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน

ความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน และ 3) โรงเรียนจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน						รวม	อันดับ
	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (3)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (2)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (1)		
1. ครูต้องจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ	14	42	13	26	34	34	102	3
2. การคัดกรองนักเรียนให้พิจารณาข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน	15	45	20	60	19	19	124	2
3. โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน	27	81	15	45	11	11	137	1
4. ประธานผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน	11	33	6	18	20	20	71	6
5. โรงเรียนชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินนักเรียน (SDQ)	14	42	23	46	2	2	90	4
6. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางอารมณ์ของนักเรียนจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	15	45	15	30	8	8	83	5

จากตารางที่ 20 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับ พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน 2) การคัดกรองนักเรียนให้พิจารณาข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน และ 3) ครูต้องจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน						รวม	อันดับ
	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (3)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (2)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (1)		
1. กิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	17	51	8	16	20	20	87	4
2. ครูให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรม (Home Room)	5	15	11	22	14	14	51	6
3. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน	18	54	22	44	17	17	115	1
4. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน	15	45	18	36	16	16	97	3
5. โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	14	42	15	30	9	9	81	5
6. การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน ต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7	21	12	24	2	2	47	7
7. แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน	21	63	9	18	18	18	99	2

จากตารางที่ 21 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับ พบว่า ข้อที่มีความถี่

คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และ 3) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน						รวม	อันดับ
	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (3)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (2)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (1)		
1. โรงเรียนแก้ไข้ปัญหานักเรียนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	15	45	14	28	21	21	94	4
2. ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน	20	60	22	44	18	18	122	1
3. ครูแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน	14	42	10	20	10	10	72	5
4. โรงเรียนขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน	5	15	12	24	10	10	49	6
5. โรงเรียนหาวิธีในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน	2	6	10	20	8	8	34	7
6. โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	20	60	17	34	13	13	107	2
7. โรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ	20	60	12	24	15	15	99	3

จากตารางที่ 22 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน กลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับ พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการ แก้ไขปัญหาของนักเรียน 2) โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้ คำปรึกษาแก่นักเรียน และ 3) โรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ความถี่น้ำหนักคะแนน และอันดับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าน้ำหนักคะแนน						รวม	อันดับ
	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (3)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (2)	ความถี่ (f)	น้ำหนัก (1)		
1. ครูจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียน อย่างชัดเจน	23	69	16	32	15	15	116	2
2. ครูแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่ง ต่อ	29	87	17	34	5	5	126	1
3. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะ ช่วยเหลือนักเรียนต่อ	9	27	12	24	7	7	58	6
4. ครูที่ปรึกษาติดตามผลการ ช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	5	15	18	36	22	22	73	4
5. นักเรียนต้องพร้อมได้รับการ ช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและ บุคลากรอื่น	5	15	11	22	9	9	46	7
6. ครูที่ปรึกษามีวิธีการจูงใจให้ นักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับ การช่วยเหลือ	8	24	12	24	13	13	61	5
7. การส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่ง ต่อหรือแบบประสานงานขอความ ร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	18	54	6	12	25	25	91	3

จากตารางที่ 23 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน เมื่อพิจารณารายข้อตามลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจัดลำดับ พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ 2) ครูจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน และ 3) การส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียน กลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 45 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) และตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ตอนที่ 1 หาค่าตัวแปรต้นโดยร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อดูการกระจายเป็นองค์รวม การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีสองกลุ่ม และการทดสอบค่า เอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way Anova) และในกรณีพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สรุป

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน

1.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถ สุขภาพ ครอบครัว ยาเสพติด ความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่น ๆ 2) ครูที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ และ 3) ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานกิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนปฏิบัติงาน ส่วนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายห้อง 2) ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ และ 3) ครูที่ปรึกษา ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ส่วนโรงเรียนแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 2) ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมและทำรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และ 3) โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี ส่วนครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม 2) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงจังเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 3) โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษานักเรียนด้านการเรียน พฤติกรรมและอื่นๆ ส่วนครูจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.5 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน 2) โรงเรียนวางแผนส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา และ 3) ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน ส่วนครูบันทึกผลการดำเนินงานการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรายงานผลต่อหัวหน้า/ผู้บังคับบัญชาทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและคุณวุฒิการศึกษา

2.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า คุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกับกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน 2) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน และ 3) โรงเรียนจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจนตามลำดับ

4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน 2) การคัดกรองนักเรียนให้พิจารณาข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน และ 3) ครูต้องจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ ตามลำดับ

4.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และ 3) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ตามลำดับ

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน 2) โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และ 3) โรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ ตามลำดับ

4.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่คะแนนสูงสุด เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อ 2) ครูจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน และ 3) การส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามจำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งการดำเนินงานจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กำหนดนโยบายควบคุมดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีระบบ กระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ มีการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้กับครูได้มีทักษะความรู้ รวมทั้งกระบวนการต่างๆ ตามองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงาน เพื่อการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อ

ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรพร สุทธิสาร (2562) การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีนโยบายและมีวิธีการดำเนินงานในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนได้ดีและมีข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาที่แตกต่างกัน เมื่อมาอยู่รวมกันแล้วย่อมมีพฤติกรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น ซึ่งการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถวิเคราะห์หรือคัดกรองนักเรียนเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนหรือการป้องกันแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน รวมถึงกระบวนการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาจึงต้องมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสุขภาพ การประเมินพฤติกรรม (SDQ) การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ กำกับติดตามผลการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับรุสมา ปานาบากา (2562) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส

1.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนและรายงานผลการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหัวใจสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือการคัดกรองนักเรียน เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างตรงจุดและรวดเร็ว และโรงเรียนมีการชี้แจงและส่งเสริมการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านคัด

กรองกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชัยพล อนุสุวรรณ (2564) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ด้านคัดกรองกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนเพราะเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนานักเรียน โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเหมาะสมที่จะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนในทุกด้าน เช่น คณะครูมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กิจกรรมการเยี่ยมเยียนบ้าน เพื่อได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น ได้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของนักเรียน เพื่อนำมาจัดทำข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้อย่างตรงจุด กิจกรรมการประชุมผู้ปกครองในทุกภาคเรียน เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ประกอบกับทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้คณะครูจัดกิจกรรมโฮมรูมกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ เช่น โครงการอาชีพ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น ตามที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2560) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียน คือการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ปรับตัวเผชิญปัญหาทำหน้าที่ตามวัยของตนเองได้อย่างปกติ ช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา โดยผ่านกิจกรรมหลักสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน สอดคล้องกับกรดา มลิลลา (2564) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการส่งเสริม นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับรัฐพล หัสณี (2565) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนให้ความสำคัญในการให้

คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม ผู้บริหารได้มีการส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงจัง คอยรับฟังปัญหาและเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างใกล้ชิด เช่น ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัวและครอบครัว เพื่อให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น กล้าพูดคุยปรึกษา และเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาตามลักษณะของปัญหาเพื่อที่ครูจะได้จัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ตรงจุด รวมทั้งโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมป้องกันและส่งเสริมคุณลักษณะต่างๆ ที่เป็นความต้องการและวุฒิภาวะของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นให้ครูที่ปรึกษาประเมิน ติดตาม และรายงานผลความก้าวหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ธนิตา ศุภรสุนด์ (2562) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับใช้ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันทำให้โรงเรียน มีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งครูที่ปรึกษาจะประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วน แต่ก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อนักเรียนครูจะมีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนส่งต่อให้ครูที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เมื่อมีการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหามาได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว การส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ การส่งต่อภายใน คือ กรณีที่ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการช่วยเหลือแล้วไม่ดีขึ้นจึงส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียนดำเนินการให้การปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป และการส่งต่อภายนอก คือ การช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษาขอการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาซับซ้อนและต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง ซึ่งสอดคล้องกับสำอองค์

ทองอ่ำ (2560) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับบรรดา บุญหล่อ วัฒนา (2561) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน และจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ชุมชน ครูทุกคน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและประสานความร่วมมือ เพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ ทำให้มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัย กรดา มลิลลา (2564) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า คุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ต่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ (2564) ศึกษาการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามนโยบายและจุดเน้นในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีคู่มือในการดำเนินงาน มีการกำหนดขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนเป็นระบบ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีหลักการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยรุสมา ปานาบากา (2562) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนอิสลาม จังหวัดนราธิวาส พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำอังก์ ทองอ่ำ (2560) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยภาพรวมและรายชื่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิตา (2564) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่มีขนาดแตกต่างกัน ต่างมีเป้าหมายในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการกระบวนการทำงานหรือรูปแบบการทำงานที่ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยญาณิศา เยี่ยมสิริวุฒิ (2564) ศึกษาการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยกนกวรรณ อุ้นจิตต์ (2565) ศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นด้านที่ผู้บริหารและครูของแต่ละโรงเรียนจะมีวิธีการส่งเสริมนักเรียนที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาถอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทางนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีการติดต่อประสานงานที่ง่าย หรือมีวิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ ไม่ซับซ้อน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กย่อมมีจำนวนครู จำนวนนักเรียนในโรงเรียนค่อนข้างน้อย สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน และโรงเรียนจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนวมาโดยตรง จึงอาจมีความรู้ความสามารถในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงควรมีการ

พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาสามารถสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรจัดการประชุม วางแผน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก ให้ความรู้คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติ ในการทำแบบเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และวางแผนเตรียมการล่วงหน้า หาวิธีรับมือกับปัญหา ความยากลำบากของเส้นทางการเยี่ยมบ้านของนักเรียน แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการดำเนินการในกิจกรรม ออกแบบกรอบมาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศติดตามและดำเนินการนิเทศติดตาม นำผลการประเมินจากกิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่ควรพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรจัดเวลาให้ครูได้มีกิจกรรมร่วมกับนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น และในการเยี่ยมบ้านนักเรียนควรมีการวางแผนการเยี่ยมบ้าน อาจกำหนดเยี่ยมบ้านปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูลของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ นอกจากนี้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียน จะได้ทราบข้อมูลนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน การคัดกรองนักเรียนให้พิจารณาข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน และครูต้องจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรหลักยังขาดความรู้ความเข้าใจหลักการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบกับการกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนต้องมีความชัดเจน เพื่อการจัดกลุ่ม

นักเรียน ในการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงผู้ปกครองยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งการเก็บรักษาข้อมูลของนักเรียนยังหลวม สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 แยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา มีการจัดการประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกัน และจัดให้มีการตรวจสอบสภาพนักเรียนประจำปีจากหน่วยงานหรือสถานพยาบาลทุกปี และสอดคล้องกับงานวิจัยเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการคัดกรองนักเรียน มีการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่ายและชี้แจงถึงข้อควรระวังในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นความลับจากการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการ มีการปรับปรุงแก้ไขการทำงานตลอดเวลา มีการออกแบบกรอบมาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาจุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาจากการนิเทศติดตาม ร่วมกับแผนที่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรเพิ่มแบบประเมินนักเรียนให้มีความหลากหลาย อาจมีการนำโปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียนเข้ามาใช้เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ครูมีการปรับปรุงข้อมูลของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีการส่งต่อข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้กับครูที่ปรึกษา เพื่อให้ครูได้รับข้อมูลของนักเรียน และสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้บริหารควรจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความถนัด เพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียน

ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ไม่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน ส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมไม่มีความชัดเจน ไม่ตอบสนองต่อการส่งเสริมนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และไม่เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2560) กล่าวว่า กิจกรรมหลักที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย ศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้แก่ผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและด้านสนับสนุนการศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้แสดงออกตามศักยภาพของตน และสอดคล้องกับงานวิจัยเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรวางแผน ระเบียบวิธี ข้อปฏิบัติ มาตรฐานเกณฑ์ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การวัดผล การประเมินผล และปรับปรุง พัฒนา สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรคน งบประมาณ ในการสนับสนุนกิจกรรมให้มีความหลากหลาย รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ครูควรสำรวจความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างประสบการณ์ของตนเองให้เต็มตามศักยภาพ เช่น จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนให้มากขึ้น และจัดกิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถและสร้างคุณค่าให้กับนักเรียน โดยจัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงผลงาน แสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้ชื่นชม และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และโรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกัน

และแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนวหรือจิตวิทยาโดยตรง รวมทั้งครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษา บางคนเป็นครูผู้ช่วยอาจจะยังไม่มีประสบการณ์ทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงอาจมีวิธีการ แก้ปัญหาไม่หลากหลายและไม่ครอบคลุมตรงประเด็น อีกทั้งโรงเรียนยังขาดความตระหนักถึง ความสำคัญการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน หรือการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีปัญหา จัดกิจกรรมให้ คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือพูดคุยให้คำปรึกษาและหาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนและจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วม ร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ศึกษาการ บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ บริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สถานศึกษาควรประชุมวางแผนการดำเนินการร่วมกับคณะครู ออกแบบกรอบมาตรฐาน เกณฑ์ เครื่องมือแบบบันทึกข้อมูลเพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และดำเนินการตามแผน โดยครูผู้รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ทำ ต่อเหตุการณ์ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีการวางแผนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม และสรุปผลการประเมิน กิจกรรม ถ้าเกิดปัญหาในกิจกรรมให้ย้อนกลับวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เป็น วงจรพัฒนาอยู่ตลอดเวลาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่าแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ผู้บริหารควรจัดอบรมครูให้เข้าใจกระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อ สามารถให้คำปรึกษา แนะนำได้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและธรรมชาติของนักเรียน ควรจัด กิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และควรสร้างทีมในการให้คำปรึกษานักเรียน เพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ครูแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ ครูจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน และการส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาระงานที่มีหลายหน้าที่หรือมีมาก เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ทั้งงานพิเศษและงานสอน จึงทำให้ขาดการติดตามที่ไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ภายนอกที่มีความชำนาญในการแก้ไขปัญหามีกระบวนการยุ่งยากซับซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยศิริรัตน์ เกตุประทุม (2560) ศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาลักษณะรุนแรง ประสานงานครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาลให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน และจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพบแพทย์เพื่อพูดคุยให้คำปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ ความรู้ คำแนะนำ วิธีการดำเนินการแก่ครูผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีการวางแผนการจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการดำเนินการส่งต่อกำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอน รายละเอียดเนื้อหาให้สอดคล้องตามมาตรฐานและแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบ นิเทศติดตาม กำกับดูแลร่องรอยหลักฐาน รูปภาพ ประกอบการดำเนินการกิจกรรม ตรวจสอบระหว่างดำเนินการว่ามี ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินหรือไม่ มีวิธีแก้ปัญหายังไร นำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบในการ ดำเนินดำเนินการกิจกรรมไปประเมินผล ถ้าเกิดปัญหาให้หาสาเหตุของปัญหาแล้วหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข ถ้าผลได้มาตรฐานตามที่วางไว้ให้ทำลงไว้และพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับ งานวิจัยขวัญเนตร มุลทองจาด (2564) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดอุดมรังสี พบว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดม รังสี ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนให้ชัดเจน และให้ความรู้กับครูที่ ปรึกษาในการส่งต่อ เพื่อดำเนินการส่งต่อนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการ และควรมีการ ชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหามีการ ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ หรือองค์กรภายนอกเพื่อให้มีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้ถูกต้องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน โรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน และโรงเรียนควรจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน โรงเรียนควรพิจารณาการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน และครูควรจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ควรสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ควรจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และโรงเรียนควรมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูควรแก้ปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ ครูต้องจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน และการส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2. ควรศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในภาพรวมที่กว้างขึ้น

3. ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

4. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ หรือ Group จากผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน กลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ พรหมปักษา. (2560). *ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา (อบจ.ชบ.6) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กนกวรรณ อุ๋นจิตต์. (2565, กันยายน - ธันวาคม). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(3), 44-57.
- กรดา มลิลลา. (2564). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- กรมสุขภาพจิต. (2551). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรวิภา ประเสริฐพรหม. (2565). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของโรงเรียน เขตคุณภาพศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- กรองทิพย์ บัวผาย. (2562). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข. (2547). *คู่มือการสร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิตและสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต.
- กฤษัญญา พุทจิระ. (2564). *การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทารา (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยคริสเตียน, กรุงเทพฯ.
- กัมปนาท อาทิตย์ตั้ง. (2565). *แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- ขวัญเนตร มุลทองจาด และ นุชนรา รัตนศิริประภา. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2), 35 – 49.
- คณาศักดิ์ จรรย์พัฒนกุล. (2564). *แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านท่ามะแกง สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- จักรพงษ์ ตระการไทย, อธิป เกตุสิริ และ ชวนคิด มะเสนะ. (2565, กันยายน-ธันวาคม). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(3), 88 – 104.
- จันทร์ฉาย ไตรรัตน์. (2561). *การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่ดีของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- จิตราพร สุทธิสาร. (2562). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต1* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เฉลิมพงษ์ สุขสมพนาภิรักษ์. (2561). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้ออำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชัยพล อนุสุวรรณ. (2564). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอวังทอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- ญาติศักดิ์ กัลปดีและคณะ. (2565). *การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือแบบไตรภาคีเพื่อลดการออกกลางคันนักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* (รายงานการวิจัย).
- ณัฐพัฒน์ ฤกษ์พลอย. (2563). *การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ตรีทิพนิกรณ ตอนศรี. (2565). *คู่มือปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. ชุมพร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1.

- ไทยรัฐ วงษ์ทอง. (2563). การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านคอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธนอรธ ธนันการ. (2565, พฤษภาคม - สิงหาคม). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 นครราชสีมา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 381 – 398.
- ธนิตา ศุภรสุนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ธิตินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นพรดา บุญหล่อวัฒนา. (2561). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- นัฐพล หัสณี. (2565). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

- เนตรนภา คำหนองหว้า. (2560). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยิ่ง พรหมจารีย์. (2560). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- ปนิดา ทองผาโศภา. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- พงศ์เทพ กันยะมีและคณะ (2565, สิงหาคม). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(8), 312-314.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พรศักดิ์ ผลการอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 116 ตอนที่ 74ก, น. 3-7).
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. (2542, 2 ตุลาคม 2546). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก, น. 10).
- พระราชบัญญัติปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559. (2559, 31 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 133 ตอนที่ 30 ก, น. 3-4).
- พัชรา หงคำมี. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- พนธ์รักษ์ ลำดวนหอม. (2565). สภาพและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ยุทธนา วาโยหะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- รุสมา ปานาบากา. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนอิสลาม จังหวัดนราธิวาส (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วศินี วนรัตน์. (2565). การบริหารงานด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- ศตพร เลิศล้ำไตรภพ, สาลินี มีเจริญ, ละมุล รอดขวัญ, และ วรณรี ปานศิริ. (2565, กรกฎาคม - ธันวาคม). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสินปุน โคกหาร พรุเตี๋ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย, 4(2), 177 - 188.
- ศิริรัตน์ เกตุประทุม. (2560). การดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิวา ขุนชำนาญ. (2564). การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน. (2557). *คู่มือคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน.*

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน. (2565). *คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2565.*

กรุงเทพฯ: ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2560). *คู่มือหลักสูตรอบรมวิทยากรการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง สำหรับบุคลากรสถานศึกษา และบุคลากรสาธารณสุข (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ : สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2566.* ชลบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2565). *แผนปฏิบัติการ ประจำปี 2565.*

ชลบุรี:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2565). *รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2565.* ชลบุรี:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. (2564). *คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.*

สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร.

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. (2565). *คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.*

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.*

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงาน ท้องอ้อ. (2560). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.*

- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). *การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- สุจินตนา ตรงประสิทธิ์. (2560). *การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- สุธารัตน์ มณีรัตน์. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายภัทรบุรพาอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยราม, กรุงเทพฯ.
- โสภา เชื่อมทอง. (2562). *สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี "สุขบท" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อนันธิตา เอียดบัวขวัญ. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- อัญทิรา วาตี. (2562, มกราคม - เมษายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30(1), 204-205.
- เอกลักษณ์ อนันตะปุระ. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- เอนก อินัง. (2563). *แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม อำเภออมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- Belanger, B. M. (2018). *First-year Teachers' Perceptions of The Mentoring Component of The NEW TEACHER INDUCTION PROGRAM (Research Report)*. Southern Wesleyan University, 2008: University of South Carolina.

- Biddle, V. S. (2009). Student Assistance Program Outcomes of Students at Risk for Suicide. *Dissertation Abstracts International*, 69(8), 118.
- Brinser, H. & Wissel, A. (2020). Serving Students in Foster Care : Implications and Interventions for School Counselors. *The Professional Counselor*. 10(2) : 170 – 178.
- Bryant, B. K. (2015). *Student-Teacher Relationships as Related to External Locus of Control*. [online]. Retrieved from : www.people.virginia.edu/Teenresearch/publications_files/Teacher-Student-Relationships.pdf. [accessed 6 November 2023].
- Douglas Cheney. (2017). *Transition of Secondary Student with Emotional or Behavioral Disorders*. Accessed October 22, 2017. Retrieved from : www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles. [accessed 12 November 2023].
- Kosse, S. (2005). *Integrity of SAT Interventions : Relationship of Components to Student Outcomes*. *Dissertation Ph.D. Thesis*, University of Nebraska–Lincoln.
- Smith, J. R. (2017). *Student perceptions of teacher care: Experiences and voices of recent high school graduates* (DOCTOR OF PHILOSOPHY). Iowa State University
- The Calhoun School. (2015). *Advisory System*, accessed 29 December 2015. Retrieved from www.calhoun.org/advisory system. [accessed 12 November 2023].
- Thompson, E. H. (2012). *School-Based Group Interventions for Children Exposed to Domestic Violence*. Retrieved from www.web.b.ebscohost.com [accessed 12 November 2023].
- Williams, F. M. (2008). *Student assistance programs (SAP): An organizational and the oretical perspective on building bridges for healthy youth*. [Online]. 68(8) : 160 - A. Available Retrieved from : www.proquest.com/docview/304815334/abstract/1354747DF8E5C12BB2D/1?accountid=31018. [accessed 6 November 2023].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๗๐๕

วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ปิ่นหุ่น (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นางสาวอรสา กอนรัมย์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๑๔ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญผู้ท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิต ดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๓๙๙๑๓ หรือที่ E-mail: 65920314@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ผัณฑนา รังสิโยภัส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัณฑนา รังสิโยภัส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๗๐๓

วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่เรื้อตรี ดร.ภัทรารุช รักกลิน (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นางสาวอรสา กอนรัมย์ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๕๕๒๐๓๑๔ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญผู้ท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิต ดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๓๙๙๑๓ หรือที่ E-mail: 65920314@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๘๑๓๗/๓๖๖

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๔ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางอ้อมใจ สิทธิตั้งใจเจริญกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการงานนิพนธ์

๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวอรสา กอนรัมย์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๑๔ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติคำโครง
งานนิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการ
ควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญผู้ท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ
ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๓๙๙๑๓ หรือที่ E-mail:
65920314@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

อีเมล grd.buu@go.buu.ac.th

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๓๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.สิงหนครบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ประธานกลุ่มโรงเรียนบางละมุง ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคุณภาพ)

ด้วย นางสาวอรสา กอนรัมย์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๑๔ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงาน
นิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนก เป็นประธานกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ และเสนอโรงเรียนของท่านในการหาคุณภาพจากเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้น
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๒ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓ จำนวน ๓๐ คน ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗
ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๓๙๙๑๓ หรือที่ E-mail:
katamorasakornram.68@gmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รังสิโยภัส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภัส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

อีเมล grd.buu@go.buu.ac.th

สำเนาเรียน ผอ.รร.ในสังกัดสพ.ชลบุรี เขต ๓

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๓๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ประธานกลุ่มโรงเรียนบางละมุง ๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นางสาวอรสา กอนรัมย์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๓๑๔ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงาน
นิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๓” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการ
ควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้น
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางละมุง ๔ จำนวน ๙๔ คน
ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๘๑-๒๐๓๙๙๑๓ หรือที่ E-mail: katamorasakornram.68@gmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๙ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

อีเมล grd.buu@go.buu.ac.th

สำเนาเรียน ผอ.รร.ในกลุ่มโรงเรียนบางละมุง ๔

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3”

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง และขอความกรุณาตอบครบทุกข้อ ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นางสาวอรสา กอนรัมย์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่ง : ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน
2. คุณวุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ : น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี
4. ขนาดโรงเรียน : ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

คำชี้แจง : 1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 45 ข้อ

2. ให้ท่านพิจารณาระดับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของท่านว่าอยู่ในระดับ

ใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับการปฏิบัติงานของท่าน

- 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1	ครูที่ปรึกษาร่วมกันจัดทำแผนการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานกิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามแผนปฏิบัติงาน					
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
4	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปจัดทำแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
5	ครูที่ปรึกษารวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (ต่อ)						
6	ครูจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถ สุขภาพ ครอบครัวยุทธศาสตร์ ความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศและด้านอื่นๆ					
7	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
8	โรงเรียนจัดทำระบบกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
9	ครูวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
10	ครูบันทึกและสรุปข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากเครื่องมือต่างๆและรายงานผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการคัดกรองนักเรียน						
11	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารประชุมวางแผนเพื่อคัดกรองนักเรียน					
12	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ					
13	ครูใช้วิธีการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย					
14	ครูที่ปรึกษา ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
15	โรงเรียนกำหนดประเด็นและเกณฑ์ในการพิจารณาคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน					
16	ครูที่ปรึกษาจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ					
17	ครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายห้อง					
18	โรงเรียนแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ					
19	ครูจัดทำเอกสารและสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน						
20	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี					
21	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
22	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					

ข้อ	การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (ต่อ)						
23	ครูที่ปรึกษาประเมินและสรุปผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน					
24	ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถของนักเรียน					
25	ครูจัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการและสภาพปัญหาของนักเรียน					
26	โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริมนักเรียนด้านต่างๆ					
27	ครูที่ปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมและทำรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน					
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา						
28	โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้านการเรียน พฤติกรรมและอื่นๆ					
29	โรงเรียนกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาตามลักษณะของปัญหา					
30	ครูจัดทำแนวทางป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย					
31	ครูคอยรับฟังปัญหาและเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น					
32	ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม					
33	ครูใช้เทคนิคในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนได้ตรงจุด					
34	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน					
35	ครูที่ปรึกษาประเมิน ติดตาม และรายงานผลความก้าวหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ					
36	โรงเรียนจัดกิจกรรมป้องกันและส่งเสริมคุณลักษณะต่างๆ ที่เป็นความต้องการและวุฒิภาวะของนักเรียน					
ด้านการส่งต่อนักเรียน						
37	โรงเรียนวางแผนส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา					
38	ครูบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนส่งต่อให้ครูแนะแนว /ครูที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป					
39	ครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	การปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการส่งต่อนักเรียน						
40	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
41	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน					
42	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา					
43	ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ โรงเรียนได้ประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก					
44	ครูบันทึกผลการดำเนินงานการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรายงานผลต่อหัวหน้า /ผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง					
45	ครูที่ปรึกษารายงานข้อมูลที่ได้รับการช่วยเหลือสำเร็จจากผู้เชี่ยวชาญให้ผู้ปกครองทราบ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

คำชี้แจง : โปรดเลือกตอบประเด็นที่ท่านเห็นว่าความต้องการพัฒนาเร่งด่วนมากที่สุดโดยเรียงลำดับความสำคัญสามลำดับ ลงใน () หน้าข้อข้อความที่ท่านเห็นว่าจำเป็นเร่งด่วน โดยที่

- 1 หมายถึง มีความต้องการเร่งด่วนมากที่สุด
- 2 หมายถึง มีความต้องการเร่งด่วน เป็นอันดับ 2
- 3 หมายถึง มีความต้องการเร่งด่วน เป็นอันดับ 3

ข้อ	แนวทางการพัฒนา
1	<p>ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>() ระเบียบสะสมมีข้อมูลนักเรียน ครบคลุมทุกด้าน</p> <p>() โรงเรียนจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน</p> <p>() โรงเรียนจัดหาเวลาและความสะดวกให้กับครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน</p> <p>() ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครอง</p> <p>() โรงเรียนหาวิธีการให้ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม</p> <p>() โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน</p> <p>() ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน</p> <p>() อื่นๆ (ระบุ).....</p>

ข้อ	แนวทางการพัฒนา
2	<p>ด้านการคัดกรองนักเรียน</p> <p>() ครูต้องจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ</p> <p>() การคัดกรองนักเรียนให้พิจารณาข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน</p> <p>() โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน</p> <p>() ประธานผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน</p> <p>() โรงเรียนชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินนักเรียน (SDQ)</p> <p>() โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางอารมณ์ของนักเรียนจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)</p> <p>() อื่นๆ (ระบุ).....</p>
3	<p>ด้านการส่งเสริมนักเรียน</p> <p>() กิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>() ครูให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรม (Home Room)</p> <p>() โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ให้ชัดเจน</p> <p>() การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน</p> <p>() โรงเรียนจัดให้มีการให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน</p> <p>() การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนต้องให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>() แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน</p> <p>() อื่นๆ (ระบุ).....</p>
4	<p>ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา</p> <p>() โรงเรียนแก้ไขปัญหานักเรียนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย</p> <p>() ครูมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหานักเรียน</p> <p>() ครูแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน</p> <p>() โรงเรียนขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน</p> <p>() โรงเรียนหาวิธีในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน</p> <p>() โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน</p> <p>() โรงเรียนมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ</p> <p>() อื่นๆ (ระบุ).....</p>

ข้อ	แนวทางการพัฒนา
5	<p>ด้านการส่งต่อนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> () ครูจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน () ครูแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ () ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ () ครูที่ปรึกษาดูติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ () นักเรียนต้องพร้อมได้รับการช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น () ครูที่ปรึกษามีวิธีการจูงใจให้นักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ () การส่งต่อต้องมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง () อื่นๆ (ระบุ).....

ภาคผนวก ค

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ”

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารนำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปวางแผนการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ครูที่ปรึกษามีการวางแผนเพื่อศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ครูที่ปรึกษามีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ครูมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนครบทุกด้านได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านยาเสพติด ด้านความปลอดภัย พฤติกรรมทางเพศ และด้านอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ครูมีการพบปะผู้ปกครองนักเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่างๆเกี่ยวกับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	ครูมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (ต่อ)							
10	ครูมีการบันทึกและสรุปข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากเครื่องมือต่างๆและรายรายงานต่อหัวหน้า /ผู้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
11	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและกลุ่มพิเศษ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	ครูมีวิธีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ครูที่ปรึกษาได้ ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	โรงเรียนมีการกำหนดประเด็นและเกณฑ์ในการพิจารณาคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	ครูมีการจัดเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	ครูมีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายห้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	โรงเรียนมีการดำเนินการแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	ครูครูมีการจัดทำเอกสารและสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน							
20	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (ต่อ)							
22	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่วางไว้ตามขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	ครูมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการและสภาพปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	โรงเรียนมีการจัดให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมนักเรียนด้านต่างๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	ครูมีการดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมและทำรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาเป็นระยะ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา							
28	โรงเรียนมีการจัดบริการให้ คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับด้านการเรียน พฤติกรรมและอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	โรงเรียนมีวิธีการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาตามลักษณะของปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	ครูมีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	ครูมีความเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและคอยรับฟังปัญหานักเรียนตลอดเวลา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	ครูมีเทคนิคในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนได้ตรงจุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	ครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (ต่อ)							
35	ครูมีการประเมิน ติดตาม และรายงานผล ความก้าวหน้าแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมป้องกันและส่งเสริมในด้านต่างๆที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและเหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อนักเรียน							
37	โรงเรียนมีการวางแผนส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้ง การส่งต่อภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	ครูมีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนส่งต่อให้ครูแนะแนว /ครูที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	ครูที่ปรึกษาประสานงานประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	ในกรณีที่ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือได้โรงเรียนมีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	ครูมีการบันทึกผลการดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและรายงานผลต่อหัวหน้า / ผู้บังคับบัญชาทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	ครูที่ปรึกษามีการรายงานข้อมูลที่ได้รับการช่วยเหลือสำเร็จจากผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่ม
บางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
() ระเบียบสะสมควรมีข้อมูลนักเรียน ครอบคลุมทุกด้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรจัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรจัดหาเวลาและความสะดวกให้กับครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูควรใช้โอกาสในการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรหาวิธีการให้ผู้ปกครองนักเรียนใช้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถเห็นข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() อื่นๆ (ระบุ).....						
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน						
() ครูควรเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() การคัดกรองนักเรียนนักเรียนควรพิจารณาข้อมูลนักเรียนหลายๆ ด้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนโรงเรียนควรกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีตัวบ่งชี้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ควรประสานผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินนักเรียน(SDQ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน (ต่อ)						
() โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางอารมณ์ของนักเรียนจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() อื่นๆ (ระบุ).....						
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน						
() การดำเนินกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรม (Homeroom)	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
() โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ให้ชัดเจน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
() การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ควรจัดให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
() โรงเรียนควรจัดให้มีการให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
() การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ต้องสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
() อื่นๆ (ระบุ).....						
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา						
() โรงเรียนควรแก้ไขปัญหานักเรียนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (ต่อ)						
() โรงเรียนควนขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรหาวิธีในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควนส่งเสริมพัฒนาครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() โรงเรียนควรมีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่ชัดเจนโดยเน้นการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() อื่นๆ (ระบุ).....						
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน						
() ครูที่ปรึกษาควรจัดทำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรแก้ไขปัญหาของนักเรียนก่อนการส่งต่อ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรติดตามผลการช่วยเหลือของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() นักเรียนต้องพร้อมได้รับการช่วยเหลือช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() ครูที่ปรึกษาควรมีวิธีการจูงใจให้นักเรียนยินดีต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() การส่งต่อควรมีการบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
() อื่นๆ (ระบุ).....						

ภาคผนวก ง

สำเนาเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม งานมาตรฐานและจริยธรรมในการวิจัย โทร. ๒๖๒๐

ที่ อว ๘๑๐๐/- วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอส่งสำเนาเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เรียน นางสาวอรสา กอนรัมย์

ตามที่ท่าน ได้ยื่นเอกสารคำร้องเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัสโครงการวิจัย G-HU069/2567 โครงการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 นั้น

บัดนี้ โครงการวิจัยดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับโครงการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรี ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม ในฐานะผู้ประสานงาน จึงขอส่งสำเนาเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน ๑ ฉบับ เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยประทับตรารับรองเรียบร้อยแล้ว มายังท่าน เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงจากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ

(นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สำหรับโครงการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรี
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

สำเนา

ที่ IRB4-093/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU069/2567

โครงการวิจัยเรื่อง : การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวอรสา กอนรัมย์

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก
วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการร่วม (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณิษฐา มาเชค
วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

วิธีพิจารณา : Exemption Determination Expedited Reviews Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 1 วันที่ 4 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 4 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 24 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567
 4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 24 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567
 5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
- แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 4 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวอรสา กอนรัมย์
วัน เดือน ปี เกิด 06 สิงหาคม 2535
สถานที่เกิด จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 2189/70 หมู่ 2 ตำบลสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 20180
ตำแหน่งและประวัติการ พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน ครู โรงเรียนบ้านนอก ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอ
ทำงาน บางละมุง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี สาขาฟิสิกส์ คุรุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

